

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

Fakulta právnická

Katedra občanského práva

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Vyživovací povinnost k dítěti staršímu 18 let

Zpracovala: Vendula Chyťová

Vedoucí diplomové práce: JUDr. Jindřich Psutka, Ph.D.

Plzeň, 2022

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

Fakulta právnická

Akademický rok: 2021/2022

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Vendula CHYŤOVÁ**
Osobní číslo: **R17M0108P**
Studijní program: **M6805 Právo a právní věda**
Studijní obor: **Právo**
Téma práce: **Vyživovací povinnost k dítěti staršímu 18 let**
Zadávací katedra: **Katedra občanského práva**

Zásady pro vypracování

1. Úvod do problematiky
2. Porovnání vyživovací povinnosti v případě zletilých a nezletilých dětí
3. Výše výživného
4. Zánik vyživovací povinnosti
5. Sirotčí důchod
6. Porovnání České republiky a Slovenska
7. Závěr

Rozsah diplomové práce:
Rozsah grafických prací:
Forma zpracování diplomové práce: **tištěná**

Seznam doporučené literatury:

viz příloha

Vedoucí diplomové práce: **JUDr. Jindřich Psutka, Ph.D.**
Katedra občanského práva

Datum zadání diplomové práce: **31. března 2021**

Termín odevzdání diplomové práce: **31. března 2022**

JUDr. et PhDr. Stanislav Balík, Ph.D.
děkan

Doc. JUDr. Jan Pauly, CSc.
vedoucí katedry

Prohlášení

„Prohlašuji, že jsem tuto diplomovou práci zpracovala samostatně a že jsem vyznačila prameny, z nichž jsem svou práci čerpala způsobem ve vědecké práci obvyklým.“

Plzeň, březen 2022

Vendula Chyťová

Poděkování

Tímto bych ráda poděkovala Judr. Jindřichu Psutkovi, Ph.D. za podnětné rady a trpělivý a ochotný přístup. Zároveň bych ráda poděkovala svému partnerovi za jeho podporu.

Obsah

Úvod	1
1. Úvod do problematiky vyživovací povinnosti	3
1.1 Historie vyživovací povinnosti	3
1.2 Vymezení pojmu vyživovací povinnost a výživné	6
1.3 Základní pojmy týkající se vyživovací povinnosti	10
2 Zásady vyživovací povinnosti.....	16
2.1 Zásada zvláštní zákonné ochrany rodiny, rodičovství a manželství..	16
2.2 Zásada solidarity	16
2.3 Zásada ochrany slabší strany	17
2.4 Zásada dobrých mravů.....	17
2.5 Zásada rovného postavení subjektů	18
2.6 Zásada nejlepšího zájmu dítěte a jeho blaha.....	18
2.7 Zásada vzniku nároku ex lege.....	18
2.8 Zásada obecnosti.....	18
2.9 Zásada nepromlčitelnosti výživného	19
2.10 Zásada taxativně vymezeného okruhu povinných a oprávněných.	19
2.11 Zásada potenciality příjmů povinného	19
2.12 Nikoli spotřební charakter výživného	20
2.13 Zásada podstatné změny poměrů	20
3 Základní druhy vyživovací povinnosti, jejich stručný přehled a charakteristika	22
3.1 Vyživovací povinnost rodičů vůči dětem	22
3.2 Vyživovací povinnost dětí vůči rodičům.....	23
3.3 Vyživovací povinnost mezi manžely	23
3.4 Vyživovací povinnost mezi rozvedenými manžely	24

3.5	Vyživovací povinnost mezi ostatními příbuznými	24
3.6	Příspěvek na výživu a úhradu některých nákladů neprovdané matce	25
4	Porovnání vyživovací povinnosti u zletilých potomků a u nezletilých potomků	27
5	Výše výživného	30
5.1	Doporučující tabulky	30
5.2	Co se zohledňuje při určování výše výživného	32
5.3	Nadstandardně vysoké výživné	33
5.4	Výše výživného – výsledky dotazníkového šetření	36
6	Zánik vyživovací povinnosti	37
7	Sirotčí důchod	40
7.1	Podmínky pro získání sirotčího důchodu	40
7.2	Souběh sirotčího důchodu a invalidního důchodu pro invaliditu třetího stupně	41
7.3	Výše sirotčího důchodu	44
7.4	Zánik sirotčího důchodu	45
8	Porovnání České republiky a Slovenska v rámci vyživovací povinnosti vůči plnoletým dětem	47
9	Vyhodnocení dotazníkového šetření	50
9.1	Kolik je Vám let?	51
9.2	Máte výživné stanovené soudem?	53
9.3	Jakou výši peněz od rodičů získáváte?	54
9.4	Pokud vám rodiče platí měsíčně fixní částku, máte problém s jejím včasným zasíláním?	57
9.5	Vyberte odpověď, který vystihuje vaše zdroje příjmů.	59
9.6	Co všechno dostáváte od svých rodičů?	60
9.7	Kolik procent nákladů vám hradí rodiče?	61

9.8	Napiš odhadem částku, kterou stojíte měsíčně své rodiče.....	61
10	Závěr.....	62
11	Resumé.....	65
12	Seznam použitých zdrojů	66
12.1	Použitá literatura	66
12.2	Odborné články	66
12.3	Ostatní články	67
12.4	Právní předpisy	72
12.5	Judikatura	72

Seznam zkratk

OSPOD	Orgán sociálně-právní ochrany dítěte
OZ	Zákon číslo 89/2012 Sb. občanský zákoník
OSŘ	Zákon číslo 99/1963 Sb. občanský soudní řád
ZŘS	Zákon číslo 292/2013 Sb. zákon o zvláštních zřízeních soudních

Úvod

Existuje několik druhů vyživovacích povinností, ať už mezi manžely, rodiči a dětmi, či registrovanými partnery, v této práci se však budeme primárně zabývat vyživovací povinností rodičů vůči nezaopatřeným plnoletým dětem. Dle mého názoru je bohužel vyživovací povinnost vůči zletilým dětem „upozaděna“ ať už ze strany laické veřejnosti, tak bohužel i ze strany odborných publikací. Není jí věnováno tolik pozornosti, kolik by mělo být a primárně se v rámci vyživovací povinnosti rodičů vůči dětem řeší vyživovací povinnost vůči dětem nezletilým. Já sama jsem se k tomuto tématu dostala tak, že jsem v minulosti řešila problém s placením alimentů stran mého otce. Uvědomila jsem si, že není výjimečnou situací, kdy rodič není ochoten se postarat o svého potomka, neboť jak jsem řekla, sama jsem tuto situaci zažila a bohužel jsem ji nescetněkrát viděla i ve svém okolí.

V této práci si kladu několik cílů, mezi které patří vysvětlit základní pojmy týkající se problematiky alimentů, chtěla bych udělat co nejpřehlednější zpracování tématu vyživovací povinnosti k plnoletým dětem, kde bych komplexně obsáhla nejdůležitější body této problematiky.

Dalším z mých cílů je objasnit rozdíly mezi vyživovací povinností u dětí zletilých a nezletilých, neboť ač se to na první pohled nemusí zdát, rozdíly jsou poměrně značné a zároveň nám dopomohou k pochopení specifik výživného vůči zletilým dětem. Nespornou zajímavostí této diplomové práce budou výsledky dotazníkového šetření, které jsem vytvořila a které by nám mělo zodpovědět na několik otázek a dotvořit tak obraz o situaci s alimenty pro zletilé studenty v České republice, který může být ve spoustě situací nejasný. Toto šetření původně nemělo být samostatnou kapitolou, nicméně po dohodě s vedoucím práce jsem dospěla k závěru, že výsledky dotazníkového šetření budou natolik obsáhlé a zajímavé, že si samostatnou kapitolu „zaslouží“.

Chci se pokusit potvrdit domněnku, že téměř všichni, nebo alespoň drtivá většina studentů starších 26 let se živí výhradně sama, ač tento věk nemusí nutně znamenat skončení vyživovací povinnosti a věřím, že najdu alespoň jednoho studenta, který je starší 26 let a živí ho rodiče.

Tato práce má mimo jiné za cíl poukázat na to, že výživné netvoří pouze pravidelná měsíční částka, kterou rodiče zasílají na účet studenta, ale i jiné složky, jako např. materiální pomoc v podobě obědů, zakoupení učebnice apod., případně dokonce budování úspor.

Nedílnou součástí této práce bude zmínění sirotčího důchodu, který je taktéž důležitou součástí problematiky zaopatření nezaopatřeného dítěte a ve své podstatě nahrazuje alimentární povinnost za zesnulého rodiče.

Tato diplomová práce se také v jedné ze svých kapitol „dotkne“ tématu porovnání Slovenské a České republiky, protože není výjimkou, že student ze Slovenska studuje v České republice a myslím, že je zajímavé objasnit základní rozdíly, které mezi úpravou vyživovací povinnosti v těchto zemích jsou.

1. Úvod do problematiky vyživovací povinnosti

1.1 Historie vyživovací povinnosti

Poprvé se pojem výživné jako takový objevil u Summerů a to konkrétně v nejstarším zákoníku Ur-Nammu, který pocházel z druhého tisíciletí před naším letopočtem.¹ Zde se ale ještě nejednalo o vyživovací povinnost rodičů k dětem, nýbrž o vyživovací povinnost rozvedeného muže k rozvedené manželce.

Vzhledem k tomu, že současné občanské právo vychází z římského práva, zaměříme se spíše na historii vyživovací povinnosti v římském právu.

Již v římském právu lze spatřovat určitou formu vyživovací povinnosti. Otec rodiny (pater familias) měl povinnost zaopatřit svou rodinu. Jako jediný člen římské familias měl právní subjektivitu, jeho rodina k němu byla v podstatě v postavení shodném² s otroky. Jeho otcovská moc, tzv. patria potestas byla téměř neomezená. Velká moc s sebou nesla ale i mnohé povinnosti. Důležitým pojmem, který bychom v rámci tématu výživného měli zmínit, je peculium, což je majetek, který pater familias oddělil ze svého majetku a dal jej ke správě otroku, či synovi. Mohl mu jej kdykoliv odebrat, nicméně peculium též sloužilo k zajištění hmotných potřeb toho, komu bylo peculium svěřeno. V pozdějších dobách už se počítalo s tím, že je peculium v majetku syna či otroka, nikoliv pouze v jejich správě, takže pater familias nemohl svévolně peculium odebrat.

První ze známek vyživovací povinností byla povinnost otce zřídit dceři věno a zároveň poskytnout svým dětem přiměřenou výživu. Stalo se tak za doby císařské, konkrétně za vlády Oktaviána Augusta.

Otcovská moc se na našem území uplatňovala nadále po dlouhá staletí. Větší změnu přineslo až České obnovené zřízení zemské roku 1627, které ukládalo otcům povinnost přihlížet k prospěchu dítěte. Pokud otec i přes dostatek svých prostředků

---

¹ KOVÁŘOVÁ, Daniela. *Vyživovací povinnost po rekonstrukci*. Praha: Leges, 2014. Praktik (Leges). ISBN 978-80-7502-023-9, str.16.

² KINCL, Jaromír, Michal SKŘEJPEK a Valentin URFUS. *Římské právo*. Praha: C.H. Beck, 1995. Beckovy právní učebnice. ISBN 80-7179-031-1, str.145.

nechtěl poskytnout svému zletilému synovi slušnou výživu, mohl soud rozhodnout ve prospěch syna.

Dalším významným dokumentem na našem území byl z hlediska výživného občanský zákoník z roku 1786, který mimo jiné upravoval rodinněprávní vztahy mezi rodiči a jejich dětmi.

Na našem území bylo výživné jako takové poprvé zmíněno v občanském zákoníku vydaném v roce 1811 pod č. 946/1811, který byl účinný od roku 1812 a platil pro všechny země rakouského císařství.

Byla zde zakotvena povinnost otcům poskytnout slušnou výživu svým manželským nezletilým dětem.³ Byla zde upravena i povinnost dětí zajistit slušnou výživu rodičům, kteří upadli v nouzi. Z dnešního pohledu je jasné, že bylo problémem, že se zaopatření týkalo pouze dětí manželských, což změnil až zákon č. 265/1949 Sb. (zákon o právu rodinném), který byl schválen Národním shromážděním České republiky.

Ten s sebou zároveň přinesl změnu, která spočívala v tom, že se alimentární povinnost týkala obou rodičů, nikoliv jen otce dítěte. Vzhledem k tomu, že se ale zohledňovala hospodářská situace obou rodičů, tak praxe i tak kladla zpravidla větší důraz na vyživovací povinnost stran otců, neboť většinou měli větší příjmy. V praxi to nejčastěji vypadalo tak, že otec nesl náklady na výživu dětí, matka svou vyživovací povinnost plnila zpravidla péčí o děti.

Další novinky se týkaly spíše jiných druhů vyživovací povinnosti, jako např. se zde poprvé objevila zmínka o vyživovací povinnosti manželů po rozvodu.⁴

Dalším významným zákonem na našem území týkajícím se vyživovací povinnosti byl zákon č. 94/1964 Sb. Zákon o rodině, který byl přijat Národním shromážděním Československé socialistické republiky. Tento zákon také zmiňuje to,

---

³ Výživné a jeho vývoj | epravo.cz. EPRAVO.CZ – Váš průvodce právem - Sbíрка zákonů, judikatura, právo [online]. Copyright © EPRAVO.CZ, a.s. 1999 [cit. 29.03.2022]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/vyzivne-a-jeho-vyvoj-107609.html>.

⁴ KOVÁŘOVÁ, Daniela. *Vyživovací povinnost po rekonstrukci*. Praha: Leges, 2014. Praktik (Leges). ISBN 978-80-7502-023-9, str.16

že vyživovací povinnost trvá do doby, dokud se dítě není schopné žít samo, což značí vyživovací povinnost i vůči zletilým dětem.⁵

Za zhruba šedesát let své existence zažil velké množství novel, mezi které patřilo např. rozšíření skupin výživného o další osoby, či podrobněji upravily způsob určování výše výživného osobám, které odmítly zveřejnit své příjmy.

Důležité je také zmínit, že byl roku 2006 přijat zákon č.115/2006 Sb. zákon o registrovaném partnerství, který umožnil uzavírat registrované partnerství homosexuálním párům ⁶a zároveň upravuje vzájemnou vyživovací povinnost registrovaných partnerů podobně, jako je tomu v klasickém heterosexuálním manželství.

Svojí povahou by problematika registrovaného partnerství zapadala do občanského zákoníku a existují i názory, že je jen otázkou času, než se tak stane.

Vrcholem všeho vývoje je tedy výše zmíněný občanský zákoník (zákon č. 89/2012 Sb.), který je ve své podstatě kodexem soukromého práva a obsahuje celou řadu ustanovení o vyživovací povinnosti.

Jak je ze shrnutí historie vyživovací povinnosti zřejmé, její vývoj trval poměrně dlouhou dobu a tento institut není novinkou. Ač se společnost mění, potřeba zaopatřit rodinné příslušníky tady je dlouhodobě a řekla bych, že její míra stále sílí spolu s rostoucí životní úrovní.

---

⁵ KOVÁŘOVÁ, Daniela. Vyživovací povinnost po rekodifikaci. Praha: Leges, 2014. Praktik (Leges). ISBN 978-80-7502-023-9, str.16

⁶ Zákon č. 115/2006 Sb., zákon o registrovaném partnerství a o změně některých souvisejících zákonů.

1.2 Vymezení pojmu vyživovací povinnost a výživné

V dnešní době se bohužel pojem „vyživovací povinnost“ vyskytuje velmi často, ať už médiích či v běžných hovorech osob neprávnických povolání, neboť není výjimečnou situací, kdy je potřeba mocensky řešit a upravovat tyto vztahy, protože povinné osoby samy o sobě svou vyživovací povinnost vůči osobám oprávněným dobrovolně neplní.

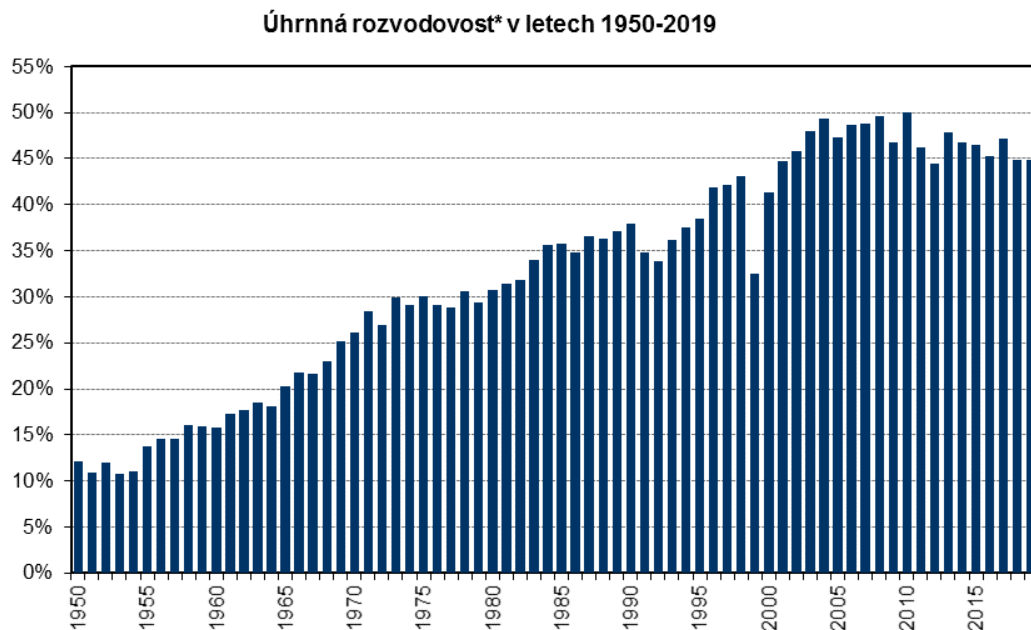
Pro širokou veřejnost je nejznámějším druhem vyživovací povinnosti vyživovací povinnost rodičů vůči dětem, ale vyživovacích povinností existuje řada druhů. O tom ale více v kapitole „druhy vyživovací povinnosti“. Dle mého uvážení jsou na vině četnosti potřeby upravit vyživovací povinnost socioekonomické vlivy a také „rozvolněnost“ doby.

„Rozvolněností“ doby je myšleno zejména neustále se zvyšující rozvodovost, která vede k potřebě vyřešit materiální stránku rodinného zázemí.

Dle mého mínění se lidé tolik neobávají rozvést, stejně jako založit novou rodinu, či finančně nepodporovat svou původní rodinu, protože se tento jev čím dál víc normalizuje, ať už zvyšující se rozvodovostí, či emancipací žen, kdy neochotu hradit ženě výživné může muž vyargumentovat tím, že má stejné možnosti zaopatřit se jako on, což by v minulosti bylo bráno jako nepostarání se o rodinu a bylo tak společensky odsouzeno.

Důvodů je jistě mnohem více, ale i přes společensky stále více normalizovanou neochotu plnit alimentární povinnost, alimentární povinnost existuje a je právně vymahatelná.

Níže zmíněný graf rozvodovosti ukazuje, že rozvodovost dlouhodobě stoupá.

* Podíl manželství končících rozvodem za předpokladu zachování intenzit rozvodovosti podle délky trvání manželství.

7

Jak můžeme vidět, v posledních dvou letech rozvodovost lehce klesla, což se dá mimo jiné vysvětlit i tím, že byla covidová krize a dle informací, které jsem zjistila, se očekává, že po zvládnutí pandemie COVID 19 značně vzroste rozvodovost a to z důvodu, že lidé v době pandemie rozvody odkládali.

Nicméně z dlouhodobého hlediska je zřejmé, že jde spíše o krátkodobý jev a tendence rozvodů je dlouhodobě vzrůstající, což vede i ke zvýšené potřebě řešit vyživovací povinnost.

Vyživovací povinnost je institut, který slouží k zajištění materiálních potřeb jednotlivců a je využíván zejména v momentu, kdy nefunguje materiální zaopátrání

⁷ Úhrnná rozvodovost v letech 1950-2019 [online]. [cit. 28.03.2022]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/uhrrna-rozvodovost-v-letech-1950-2019>.

stran rodiny jako funkčního celku na jakési morální úrovni (např. když se rodiče nechtějí dobrovolně finančně podílet na péči o své nezaopatřené dítě).

Je ale důležité zdůraznit, že i rodiče, kteří plní svou povinnost zaopatřit děti dobrovolně, plní svou vyživovací povinnost, nicméně vzhledem k tomu, že ji plní řádně, není třeba se na vyživovací povinnost odkazovat.

Vyživovací povinnost je institut, který řadíme do odvětví soukromého práva a konkrétně do oblasti práva občanského rodinného. Pojem vyživovací povinnosti není v zákoně upraven a tak je třeba dovodit, co do něj spadá a čím se vyznačuje.

Většina zákonných ustanovení týkajících se vyživovací povinnosti má kogentní charakter, takže zákon stanoví konkrétně, jak mají příslušné právní vztahy vypadat, a občanům tak nedovoluje, aby si vztahy upravovali odlišně.⁸

Vyživovací povinnost rodičů vůči dětem vzniká narozením dítěte a trvá do doby, dokud se dítě není schopno žít samo.

Jedná se o povinnost hradit životní náklady či zabezpečovat potřeby mezi subjekty rodinněprávních vztahů.

Nejedná se pouze o hrazení výživy jako takové, ale jde i o uspokojování ostatních hmotných a kulturních potřeb (jako jsou např. vzdělání, navštěvování kulturních akcí, duševní rozvoj dítěte apod.). Ty jsou totiž také velmi důležité, ať už na úrovni osobní, kdy vyšší vzdělání zajistí např. lepší pracovní podmínky, tak také na úrovni celospolečenské, kdy je zájmem společnosti vychovávat vzdělané jedince.

Jediným cílem výživného tedy není dítě zaopatřit v nezbytných záležitostech, aby přežilo, a zajistit tím pouze jeho fyzický rozvoj, ale je třeba zajistit i jeho duševní a společenskou prosperitu.

---

⁸ KOVÁŘOVÁ, Daniela. Vyživovací povinnost po rekonstrukci. Praha: Leges, 2014. Praktik (Leges). ISBN 978-80-7502-023-9, str 29.

Mezi náklady dítěte patří např.:

1. Náklady na bydlení, což může být např. cena internátu, či nájemného
2. Stravné
3. Ošatné
4. Cestovní náklady (ať už v rámci města, kde dítě např. studuje, tak celkově i na cesty k rodičům apod.)
5. Léky a různé zdravotní pomůcky
6. Hygienické potřeby
7. Pojistná plnění
8. Spoření
9. Studijní materiály, např. učebnice, skripta...
10. Zájmy a zájmové kroužky
11. Jiné... (do kategorie jiné by se daly zařadit výjimečné výdaje, či výdaje nezařaditelného charakteru, jako např. návštěva kadeřníka)

Existuje celá řada definic pojmu výživné a vyživovací povinnost, všechny jsou si víceméně podobné a potvrzují domněnku, že definovat „vyživovací povinnost“ v celém jejím rozsahu jednoduše pár slovy nelze, a tak se jedná spíše o popis a vymezení pojmu než o přesnou definici.

„V odborné literatuře lze nalézt několik definic pojmu výživné. Králíčková definuje výživné jako zabezpečování potřeb mezi subjekty rodinněprávních vztahů, Nová s Těžkou ho definují jako zabezpečování a úhradu potřeb mezi osobami, které k sobě mají příbuzenský nebo jiný rodinný vztah, Radvanová se Zuklínovou pak vymezují výživné jako plnění, které někdo má být povinen nebo je povinen jinému poskytnout za účelem zajištění jeho potřeb, a to dle rozhodnutí, jež bylo vydáno na základě zákona a podle pravidel jím stanovených, popř. dle dohody, která byla uzavřena na základě zákona s v souladu s ním ...“⁹

---

⁹ ŠMÍD, Ondřej a Radka VACOVÁ. *Výživné*. Praha: Leges, 2017. Teoretik. ISBN 978-80-7502-196-0, str.25,26.

Je v zájmu společnosti, aby se primárně o nezaopatřeného jedince postarala rodina, jako základní funkční jednotka a až v případě, kdy to není možné, nastoupí na řadu stát, který je zde ve funkci jakési poslední instance.

Co se pojmu výživné týká, též není přesně specifikován, OZ jej vysloveně nezmiňuje, ale z toho, jakým způsobem je používán, lze jeho význam dovodit.

Dle odborné literatury lze teoreticky výživné rozlišit na výživné v širším slova smyslu, což je v podstatě označení celého institutu a v užším slova smyslu, což je samotné plnění na základě tohoto právního vztahu.¹⁰

Takové dělení však v praxi není podstatné, neboť zákon pojem výživné užívá takovým způsobem, že je vždy patrné, zda se jedná o samotné plnění výživného, či o právo nebo povinnost vyplývající ze vztahu mezi osobou povinnou a oprávněnou.¹¹

Pokud je tedy pojem výživné užit ve smyslu institutu, pak se jedná o zákonný nárok dítěte vůči rodičům na poskytnutí prostředků k jeho živobytí, který trvá do doby, dokud se dítě není schopno žít samo. V takovém případě je tedy pojem výživné a vyživovací povinnost synonymem.

Pokud hovoříme o pojmu výživné ve smyslu materiálním, jde o určitý majetkový soubor věcí, které poskytuje jedna osoba osobě druhé k tomu, aby uspokojila její životní potřeby.

1.3 Základní pojmy týkající se vyživovací povinnosti

K tématu vyživovací povinnosti se pojí i spousta jiných pojmů, než je pojem výživné a budou i v rámci této diplomové práce poměrně často užívány. Tato podkapitola tedy shrne definice pojmů důležitých pro toto téma.

Rodina

OZ zákonnou definici pojmu rodina neobsahuje, nicméně z mnohých ustanovení se dá dovodit, co se rodinou myslí. Dle sociologického hlediska jde o

---

¹⁰ ŠMÍD, Ondřej a Radka VACOVÁ. *Výživné*. Praha: Leges, 2017. Teoretik. ISBN 978-80-7502-196-0, str. 25.

¹¹ ŠMÍD, Ondřej a Radka VACOVÁ. *Výživné*. Praha: Leges, 2017. Teoretik. ISBN 978-80-7502-196-0, str. 25.

skupinu osob, které jsou vzájemně spjaty pokrevním příbuzenstvím, sňatkem, registrovaným partnerstvím, či adopcí. Nejdůležitějším posláním rodiny je zejména ochrana slabších, kteří se o sebe nedovedou postarat sami. V podstatě se jedná o uskupení lidí, kteří k sobě mají vzájemná práva a povinnosti, mezi které patří např. právě vyživovací povinnost.¹²

Základní rodinu tvoří rodiče a jejich děti, rozšířenou pak bratrance, sestřenice, babičky, dědečkové, tety a strýcové.

Vyživovací povinnost se může týkat i rozšířené rodiny, ale pouze mezi předky a potomky, tedy např. mezi vnučkou a babičkou.

Nicméně tato práce se zabývá vyživovací povinností vůči zletilým dětem, takže pojem rodina bude užíván spíše pro rodinu základní.

Rodiče

Za rodiče jsou v českém právu považováni matka a otec. Matka je dle občanského zákoníku žena, která dítě porodila.¹³ Za otce je považován muž na základě domněnek otcovství.

Zákonem upraveny máme 3 základní domněnky otcovství, které jsou seřazeny v pořadí, v jakém se uplatňují. Jedná se o tzv. domněnky vyvratitelné, tedy domněnky, které platí, pokud nebude dokázán jejich opak.¹⁴

Toto pořadí je seřazeno dle společenského výskytu okolností, za kterých bývají děti zplozeny. Užití jedné domněnky otcovství vylučuje užití druhé domněnky otcovství, tzn. pokud daný muž splní první domněnku otcovství, už nebude za otce brát jiný muž, který by splnil druhou či třetí domněnku otcovství.

1. domněnka otcovství svědčí manželce matky, který je považován za otce dítěte.

---

¹² Rodina - Aktuálně.cz. Aktuálně - Aktuálně.cz [online]. Copyright © [cit. 28.03.2022]. Dostupné z: <https://www.aktualne.cz/wiki/domaci/rodina/r-i:wiki:3727/>.

¹³ ŠÍNOVÁ, Renáta, Ondřej ŠMÍD a Marek JURÁŠ. Aktuální problémy rodinněprávní regulace: rodičovství, výchova a výživa nezletilého. Praha: Leges, 2013. Teoretik. ISBN 978-80-87576-74-8, str.112.

¹⁴ Určení otcovství a 3 domněnky otcovství [online]. [cit. 26.03.2022]. Dostupné z: <https://muj-pravnik.cz/urceni-otcovstvi-domnenky/>

Podmínkou je, že se dané dítě narodilo buď za trvání manželství, nebo do uplynutí 300 dnů ode dne zániku manželství.

Existuje zde výjimka a to pokud se žena znovu vdá před uplynutím 300 dní od zániku manželství, v takovém případě se za otce dítěte považuje manžel pozdější.¹⁵

2. domněnka otcovství se použije za situace, kdy otci dítěte nemůže svědčit první domněnka otcovství.

Dle druhé domněnky je otcem dítěte muž, který dal souhlas k umělému oplodnění matky.¹⁶

3. domněnka otcovství lze použít pouze v případě, kdy není možné určit otcovství ani dle první domněnky, ani dle druhé domněnky. Otcem dítěte je v tomto případě muž, jehož otcovství bylo určeno jeho souhlasným prohlášením a souhlasným prohlášením matky dítěte. Toto souhlasné prohlášení se činí osobně před soudem či matričním úřadem.¹⁷

Pokud nelze otcovství určit dle žádné ze tří domněnek otcovství, pak může na návrh matky, dítěte, či muže, který tvrdí, že je otcem, určit otcovství soud.

Soud pokračuje podle předpokladu, že otcem dítěte je muž, který s matkou souložil v tzv. rozhodné době, od které neuplynulo méně než 160 dní a více než 300 dní.

V minulosti se hovořilo o hranici 180 dní od narození dítěte, nicméně díky technologickému pokroku dnes lze zachránit i nedonošené výrazně nevyvinuté děti, což je důvodem pro změnu hranice na 160 dní.¹⁸

Je důležité také zmínit, že matka dítěte má právo neoznačit nikoho za otce dítěte, je tedy možné, že dítě nebude mít v rodném listě uvedeného otce.

---

¹⁵ §776 odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.

¹⁶ §778 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.

¹⁷ Určení otcovství a domněnky otcovství - jak postupovat? - Verdikto. *Úvodní stránka - Verdikto* [online]. Copyright © Copyright 2021 LAWIT s.r.o. All rights reserved. [cit. 26.03.2022]. Dostupné z: <https://blog.verdikto.com/urceni-otcovstvi-a-domnenky-otcovstvi/>

¹⁸ <https://blog.verdikto.com/urceni-otcovstvi-a-domnenky-otcovstvi/>

Rodiče mají vůči svým dětem vyživovací povinnost, stejná situace nastane i v případě, kdy vztah rodiče a dítěte vznikne osvojením dítěte.

Tezaurace výživného – Jde o situaci, kdy soud v případech hodných zřetele může uložit rodiči povinnost složit zálohu na výživné splatné v budoucnu. Jde např. o případy, kdy rodič vydělává peníze nárazově, či rodič očekává dlouhodobější výpadek příjmů. Tezaurace výživného lze uložit pouze v případě vyživovací povinnosti rodiče k dítěti, pokud by šlo o vyživovací povinnost jiného předka k dítěti, tak uložit nelze.¹⁹

Nezaopatřené dítě

– Pojem nezaopatřené dítě je zákonně definován ve dvou zákonech a to v zákoně č.117/1995 Sb. o státní podpoře a zákoně č. 155/1995 Sb. o důchodovém pojištění.

Podle obou zákonů shodně může být nezaopatřeným dítětem :

Dítě od narození až po skončení povinné školní docházky, nebo

Osoba, která se nejdéle do věku 26 let soustavně připravuje na budoucí povolání, nebo se nemůže připravovat na budoucí povolání, či vykonávat výdělečnou činnost pro nemoc či úraz, nebo osoba která není schopna vykonávat výdělečnou činnost pro dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav.

Tady je důležité zmínit, že záleží, z jakého úhlu pohledu se na situaci díváme.

Např. pokud je dítě tzv. věčný student, vyživovací povinnost rodičů končí 26. rokem života dítěte a to i bez ohledu na to, že se nějakým způsobem vzdělává. Pokud se ale budeme bavit o studentu doktorandského studia, pak vyživovací povinnost rodičů přetrvává déle než do věku 26 let.

Je důležité uvědomit si, zda se daná situace řídí soukromým, či veřejným právem.

---

¹⁹ Komentář zákona 89/2012 Sb., občanský zákoník, § 918 [online]. [cit. 29.03.2022]. Dostupné z: <https://www.fulsoft.cz/33/komentar-zakona-89-2012-sb-obcansky-zakonik-918-uniqueidmRRWSbk196FNf8-jVUh4EpbilUoGYBk6gzSkveMNVeu4wNi35OVq7g/>.

Výše zmíněné zákony nicméně spadají do veřejného práva, takže z výše zmíněných definic budeme vycházet zejména v kapitole „sirotčí důchod“, ovšem i soukromoprávní definice je velmi podobná.

V občanském zákoníku není pojem „nezaopatřené dítě“ přímo definován, ale objevuje se hned v několika ustanoveních, jako např. v § 767 odst. 2 OZ²⁰, které zmiňuje pojem “nezaopatřené dítě” v souvislosti s právem pečujícího rodiče na bydlení po smrti svého manžela do doby, dokud se dítě nebude schopno žít samo. Z ustanovení také plyne, že nezaopatřené dítě nemusí být nezletilé.

Lze dovodit, že se za nezaopatřené dítě považuje dítě, které není schopné se samo žít.

Elasticita výživného

Elasticita výživného spočívá v tom, že je možné obnovit vyživovací povinnost i po jejím zániku, pokud budou znovu naplněny podmínky, které jsou nezbytné pro její vznik.²¹ Elasticita výživného je znakem velmi typickým pro vyživovací povinnost rodičů vůči zletilým dětem, v jiných typech vyživovací povinnosti se vyskytuje zřídka. Nejtypičtějším příkladem může být situace, kdy dítě vystuduje střední školu, rok pracuje a po roce se přihlásí ke studiu na vysoké škole. Nejprve zanikla vyživovací povinnost tím, že dítě ukončilo střední školu a živilo se samo, následně byla vyživovací obnovena nástupem na vysokou školu, což je vnímáno jako dostatečný důvod k tomu, že se dítě není schopno žít samo (pozn. pokud jde o běžnou vysokou školu prezenčního typu, pokud by však pracující dítě začalo studovat např. dálkově školu a u toho pracovalo, jako překážka k tomu, aby se mohlo dítě žít samo to není).

Plná svéprávnost

V rámci této diplomové práce představuje pojem svéprávnost zásadní rozdíl zletilého dítěte oproti dítěti nezletilému.

---

²⁰ §767 odst. 2 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

²¹ ŠMÍD, Ondřej a Radka VACOVÁ. Výživné. Praha: Leges, 2017. Teoretik. ISBN 978-80-7502-196-0, str.36.

Zletilé dítě je zpravidla plně svéprávné. Plná svéprávnost znamená, že je člověk způsobilý plně nabývat pro sebe vlastním právním jednáním práva a plně se zavazovat k povinnostem.²² Zletilost se nabývá dle zákona buď dovršením věku 18 let, přiznáním svéprávnosti, nebo uzavřením manželství.

---

²² RADVANOVÁ, Senta. *Rodina a dítě v novém občanském zákoníku*. V Praze: C.H. Beck, 2015. Beckova edice právní instituty. ISBN 978-80-7400-578-7.

2 Zásady vyživovací povinnosti

Vyživovací povinnost je také provázána spoustou zásad, aby byla tvořena jedním rámcem a takové zásady jsou důležité pro výklad a správné pochopení jednotlivých případů. Spousta zásad vyživovací povinnosti se prolíná s obecnými zásadami rodinného práva.

Zároveň se zásady vyživovací povinnosti prolínají spolu, vzájemně ze sebe vyplývají, doplňují se a dohromady tak tvoří jakýsi principiální celek vyživovací povinnosti.

2.1 Zásada zvláštní zákonné ochrany rodiny, rodičovství a manželství

Tato zásada spadá spíše k rodinnému právu obecně, nicméně je důležitá i v rámci vyživovací povinnosti rodiče vůči dítěti, neboť z rodičovství plyne vyživovací povinnost. Zásada ochrany rodiny vychází ze základní listiny práv a svobod, konkrétně z článku 32.

V občanském zákoníku je tato zásada výslovně uvedena v § 3 odst. 2 písm. b) OZ, který doslovně říká, že „*Rodina, rodičovství a manželství požívají zvláštní zákonné ochrany*“.²³

Shnutím této zásady by v podstatě bylo tvrzení, že nestačí pouhá rozhodovací praxe²⁴, ale je třeba silné opory v zákoně, neboť jde o velmi důležité hodnoty.

2.2 Zásada solidarity

Tato zásada se opět prolíná celým rodinným právem a velmi úzce souvisí s ochranou slabší strany. Jedná se o určité omezování svévole osoby ve prospěch osoby druhé, vůči které má omezovaná osoba povinnosti. S trochou nadsázky můžeme zmínit citát z knihy Malý princ od Antoine de Saint Exupéry „Stáváš se navždy odpovědným za to, cos k sobě připoutal“.

---

²³ § 3 odst. 2 písm. b) zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.

²⁴ HRUŠÁKOVÁ, Milana, Zdeňka KRÁLÍČKOVÁ a Lenka WESTPHALOVÁ. Rodinné právo. V Praze: C.H. Beck, 2015. Academia iuris (C.H. Beck). ISBN 978-80-7400-552-7.

V našem případě budeme hovořit o vyživovací povinnosti rodiče vůči zletilému dítěti, jinými slovy je rodič povinen dbát na dítě v rámci svých životních, případně finančních rozhodnutí a nekonat záležitosti v jeho neprospěch.

Zkrátka lze říct, že jde o ochranu členů rodiny před zájmy jednotlivce.²⁵

Subjekty plní svou vyživovací povinnost dle svých schopností a možností. Je důležité říci, že princip solidarity funguje vzájemně, jde o vzájemnou pomoc, takže se např. může stát, že v případě potřeby jednou budou mít vyživovací povinnost děti vůči svým rodičům.

2.3 Zásada ochrany slabší strany

Tuto zásadu můžeme nalézt v širokém množství právních odvětví, v našem případě ji ale použijeme v rámci rodinných vztahů. Jak už jsem zmínila výše, ochrana slabší strany souvisí se zásadou solidarity.

Ochrana slabší strany zkrátka „dorovnává“ rozdíly mezi stranami, chrání stranu slabší a tím buduje jakousi rovnováhu v postavení mezi subjekty práva.

Jako příklad bych uvedla rodiče a dítě, kde je slabší stranou dítě, které je potřeba právem chránit. Pro zajímavost bych ráda zmínila, že příklad by se mohl zdát sice zřejmý, ale nemusí to tak vždy být, záleží, v jakém konkrétním postavení a situaci se nacházíme.

Pokud by šlo např. o situaci, kdy se jedná o vyživovací povinnost dítěte vůči rodičům, pak bude slabší stranou rodič, který výživné potřebuje a je do určité míry závislý na svém dítěti a pak ochrana slabší strany bude směřovat směrem k rodiči.

2.4 Zásada dobrých mravů

Jedná se o jednu ze základních zásad soukromého práva, kdy pojem dobrý mrav není přesně definován a vychází se z konkrétního případu v konkrétní situaci. Pokud

---

²⁵ HRUŠÁKOVÁ, Milana, Zdeňka KRÁLÍČKOVÁ a Lenka WESTPHALOVÁ. Rodinné právo. V Praze: C.H. Beck, 2015. Academia iuris (C.H. Beck). ISBN 978-80-7400-552-7, str.23.

by tedy vyživovací povinnost porušovala zásadu dobrých mravů, není možné ji přiznat, případně přiznat v takové výši, kvůli které by byla v rozporu s dobrými mravy.²⁶

V situaci výživného mezi rodiči a zletilými dětmi půjde nejpravděpodobněji o výši výživného, která by záměrně šikanovala povinného rodiče, což vyplývá z § 2 odst. 3 OZ, který zákaz rozporu s dobrými mravy přímo zmiňuje.

2.5 Zásada rovného postavení subjektů

V rámci soukromého práva jsou si subjekty rovny, což je zásadní rozdíl od práva veřejného (dle mocenské teorie).

2.6 Zásada nejlepšího zájmu dítěte a jeho blaha

Jedná se o klíčovou zásadu rodinného práva, která souvisí s ochranou slabší strany, neboť dítě je obecně považováno za slabší stranu, kvůli své rozumové stránce, nezralosti a závislosti na rodiči.²⁷ My se v této práci sice primárně zabýváme vyživovací povinností vůči dětem zletilým, ale ani ty nejsou ve výhodné pozici, neboť jsou závislé na svých rodičích a co se rozumové/ vospělostní stránky týká, dalo by se polemizovat, zda osmnáctiletý mladý dospělý není znevýhodněn oproti staršímu dospělému.

Zásada blaha dítěte se ovšem týká primárně dětí nezletilých, ochrana dětí zletilých plyne zejména ze zásady ochrany slabší strany.

2.7 Zásada vzniku nároku ex lege

Právo na výživné vzniká ze zákona automaticky, soudní cesty se využívá až v případě, kdy povinný neplní vyživovací povinnost dobrovolně.

2.8 Zásada obecnosti

Tato zásada se týká zejména výše výživného. Jak je rozepsáno více v kapitole „určení výše výživného“, neexistuje spodní ani horní hranice výše výživného, a tak se určuje v každém případě konkrétně. Výše výživného je řešena pouze obecnými

---

²⁶ Výživné pro děti a dobré mravy | Právní prostor. *Právní prostor* | Informační web nejen pro právníky [online]. Copyright © 1999 [cit. 28.03.2022]. Dostupné z: <https://www.pravniprostor.cz/clanky/obcanske-pravo/k-vyzivne-pro-deti-a-dobre-mravy>

²⁷ HRUŠÁKOVÁ, Milana, Zdeňka KRÁLÍČKOVÁ a Lenka WESTPHALOVÁ. Rodinné právo. V Praze: C.H. Beck, 2015. Academia iuris (C.H. Beck). ISBN 978-80-7400-552-7, str.23.

pravidly a to tak, aby byla pro dítě dostačující a zároveň aby nebyla pro rodiče likvidační a měla by odpovídat životní úrovni rodiče.

Fakt, že je výše výživného řešena spíše obecně je pozitivní v tom, že soud může každý jednotlivý případ zvážit zvlášť, nemusí se řídit přísně danými obecnými tabulkami, které by v extrémních případech mohly vést k nerozumnosti výše výživného, či k šikaně povinného.

Velikou nevýhodou je, že soudní praxe není jednotná a tak neexistuje příliš jednoduchá možnost předvídat např. jakou výši výživného soud stanoví.

2.9 Zásada nepromlčitelnosti výživného

Právo na výživné se nepromlčuje, což vyplývá z §613 OZ, který říká, že „*Právo na výživné se nepromlčuje, práva na jednotlivá opětuující se plnění však promlčení podléhají*“

2.10 Zásada taxativně vymezeného okruhu povinných a oprávněných

Vyživovací povinnost vzniká pouze mezi taxativně vyjmenovanými subjekty, mezi jinými subjekty vyživovací povinnost vzniknout nemůže.²⁸

Konkrétně v našem případě bude povinným pravděpodobně rodič dítěte a oprávněným zletilé dítě, které se není schopno žít samo.

2.11 Zásada potenciality příjmů povinného

Při určování výše výživného se zkoumá výše výdělku povinného. Je ale třeba také zkoumat jeho schopnosti a možnosti a zda se např. nevzdal bezdůvodně, či dokonce cíleně činnosti, která mu umožňovala dosahovat výrazně vyšších příjmů.²⁹

V takovém případě se zkoumá, jakých částek by mohl povinný dosahovat svou výdělečnou činností a to např. díky svým pracovním zkušenostem, či vzdělání,

Např. pokud otec dítěte má vysokoškolský titul z informatiky, která v dnešní době umožňuje mít velké příjmy a rozhodne se cíleně opustit IT obor a jde dělat

²⁸ HRUŠÁKOVÁ, Milana, Zdeňka KRÁLÍČKOVÁ a Lenka WESTPHALOVÁ. Rodinné právo. V Praze: C.H. Beck, 2015. Academia iuris (C.H. Beck). ISBN 978-80-7400-552-7, str.226.

²⁹ HRUŠÁKOVÁ, Milana, Zdeňka KRÁLÍČKOVÁ a Lenka WESTPHALOVÁ. Rodinné právo. V Praze: C.H. Beck, 2015. Academia iuris (C.H. Beck). ISBN 978-80-7400-552-7, str.227.

pomocné stavební práce, bude výše jeho alimentů vůči dítěti vypočítána z průměrného příjmu, kterého by mohl s takovým vzděláním dosahovat.

Nemusíme ani zacházet tak daleko a předpokládat situaci, kdy rodič opustí lépe placenou pozici záměrně, aby nemusel platit vysoké alimenty. I v situaci, kdy rodič opustí lépe placenou pozici z jiných důvodů, které nebudou opodstatněné (např. zdravotní stav povinného), ale půjde o důvody banální, např. povinného bude bavit více jiná práce, která s sebou ale nese výrazně nižší příjmy, pak bude situace řešena stejným způsobem a alimenty budou vypočítány z výše příjmu, kterých povinný dosahoval před změnou zaměstnání, či z příjmů, kterých by dosahovat mohl.

Tato zásada souvisí mimo jiné s ochranou práv dítěte a povinný rodič je nucen k tomu, aby se odpovědně choval ke svým dětem a nejprve zajistil jejich výživu a teprve poté uspokojoval svoje zájmy.

2.12 Nikoli spotřební charakter výživného

Alimenty nemají, nebo nemusí mít čistě spotřební charakter, a tak při určení výše výživného se jako kritérium bere i možnost získání určitých úspor, protože dítě má právo se podílet na životní úrovni rodičů.

Tvorba úspor se týká zejména nadprůměrně vysokých alimentačních povinností, kdy dítě dostane část alimentů ke spotřebě a část se ukládá např. na stavební spoření.

Není sice v jednotlivých ustanoveních zakotveno právo na úspory jako takové, ale z povahy věci plyne, že nemusí jít vždy jen o to nejnutnější, co se spotřebuje.

2.13 Zásada podstatné změny poměrů

Změna poměrů se řeší jak ze strany povinného, tak ze strany oprávněného a na základě ní dochází k úpravě výše vyživovací povinnosti.³⁰

---

³⁰ HRUŠÁKOVÁ, Milana, Zdeňka KRÁLÍČKOVÁ a Lenka WESTPHALOVÁ. Rodinné právo. V Praze: C.H. Beck, 2015. Academia iuris (C.H. Beck). ISBN 978-80-7400-552-7, str.228.

Např. pokud povinný onemocní a není proto schopen vykonávat dosavadní profesi, významně mu klesnou příjmy, pak lze očekávat, že soud sníží výši alimentů.

Naopak pokud se změni významně poměry na straně oprávněného, pak lze očekávat též změnu výše alimentů. Zpravidla jde o zvýšení nákladů, ať už z důvodu např. nástupu na vysokou školu, či důvodů méně častých, jakým je např. onemocnění dítěte a s ním spojené vyšší náklady na pomůcky, ošetřovatele apod.

Pozn. Se změnou poměrů počítají i tabulky ministerstva spravedlnosti, které stanovují přibližné procentuální vyjádření částky, kolik procent z příjmu rodiče by mělo dítě dostat a v jakém věku. Hranice věků jsou zde zpravidla stanoveny právě ve věku, kdy dochází k podstatným změnám v životě dítěte, ať už jde o nástup na základní školu, nástup na vysokou školu apod.

O tom ale více v kapitole „výše výživného“.

3 Základní druhy vyživovací povinnosti, jejich stručný přehled a charakteristika

Vyživovacích povinností existuje několik druhů a vždy záleží, mezi jakými subjekty vyživovací povinnost vzniká. V této části pouze stručně zmíním dané vyživovací povinnosti a jejich základní charakteristiku a případně stručně nastíním rozdíly oproti vyživovací povinnosti rodičů vůči zletilým dětem kvůli zařazení vyživovací povinnosti vůči dětem do kontextu.

3.1 Vyživovací povinnost rodičů vůči dětem

Vyživovací povinnost rodičů vůči dětem bude nejvíce rozebrána v této práci, neboť tato diplomová práce se zabývá vyživovací povinností rodičů vůči zletilým dětem. §915 OZ (1) říká, že *„Životní úroveň dítěte má být zásadně shodná s životní úrovní rodičů“*.³¹

V tomhle bodu tkví nejzásadnější rozdíl oproti vyživovací povinnosti dětí vůči rodičům, kterou zmíním dále.

Vyživovací povinnost rodičů vůči dětem probíhá od narození dítěte po dobu, kdy se není schopno o sebe starat samo. Vyživovací povinnost rodičů vůči dětem tedy probíhá jak ve věku, kdy nejsou plnoleté, tak ale může probíhat i ve věku, kdy už plnoleté jsou.

Častým příkladem, kdy vyživovací povinnost rodiče končí ve věku, kdy se dítě stane plnoletým je, pokud studuje takovou školu/obor, že ho ukončí před 18. rokem věku a je schopno se živit samo, např. se může jednat o obory na učilištích.

Typickým příkladem, kdy rodiče živí své dítě i relativně dlouhou dobu po dosažení plnoletosti, je situace, kdy dané dítě studuje vysokou školu. Viz v kapitole o zániku vyživovací povinnosti.

---

³¹ § 915 odst. 1 písm. b) zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.

3.2 Vyživovací povinnost dětí vůči rodičům

Tato vyživovací povinnost je zmíněna v §915 (2) OZ který říká, že „*Dítě je povinno zajistit svým rodičům slušnou výživu*“³², což tolik nereflektuje jejich finanční situaci, jako je tomu ve výše zmíněném druhu vyživovací povinnosti.

Zatímco rodiče mají vyživovací povinnost k dětem vždy, tedy pokud mluvíme o situaci, kdy se děti nejsou schopny samy žít, děti mají vyživovací povinnost vůči rodičům jen za předpokladu, že už se jsou schopny samy uživit a jen pokud to rodiče opravdu potřebují.³³ Přesná definice toho, kdy rodiče opravdu potřebují finanční pomoc od dětí není, nicméně jde o zajištění obvyklého způsobu života, jako je např. schopnost platit nájemné, jídlo, či léky.

Nejedná se tedy o situaci, kdy by dítě vydělávalo značné množství finančních prostředků a rodič nabyl dojmu, že má nárok se podílet na vysoké životní úrovni svého dítěte a např. hodně cestovat, či užívat jiných luxusních požitků na účet svého dítěte. I velmi bohaté dítě má povinnost v případě potřeby rodičům zajistit „pouze“ slušnou výživu, nemá tedy povinnost rodičům hradit nákladný způsob života.

V praxi se s vyživovací povinností dětí vůči rodičům setkáváme výrazně méně než s vyživovací povinností rodičů vůči dětem. Slovy jedné nejmenované soudkyně se jedná o „téměř nevyužívaný institut“ ve smyslu soudnictví, nicméně pomoc rodičům až tak výjimečná není. Jedná se zejména o situaci, kdy rodiče pobírají nízký důchod a nezbyvá jim mnoho prostředků. Typickým příkladem může být i nákup potravin, který se dá považovat za plnění vyživovací povinnosti.

3.3 Vyživovací povinnost mezi manžely

Manželé mají povinnost se vzájemně žít a to takovou, aby měli oba stejnou životní úroveň. Vyživovací povinnost mezi manžely má přednost před vyživovací povinností dětí vůči rodičům, kterou jsme zmínili výše. To znamená, že se manžel nejprve domáhá výživného na druhém manželovi a až pokud by tato možnost nebyla možná, pak teprve by požadoval výživné po svém dítěti.

---

³² § 915 odst. 2 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.

³³ Vyživovací povinnost dětí k rodičům | Výživné a alimenty v ČR. *Výživné a alimenty v ČR | Legislativa, souvislosti, odpovědi* [online]. [cit. 28.03.2022]. Dostupné z: <https://www.vyzivne.cz/vyzivovaci-povinnost-deti-k-rodicum/>.

V případě kolize více druhů vyživovací povinnosti, je vyživovací povinnost mezi manžely upřednostněna ze zákona a to dle §697 OZ před vyživovací povinností dětí i rodičů.³⁴

3.4 Vyživovací povinnost mezi rozvedenými manžely

Rozvedený manžel má právo žádat výživné po bývalém manželovi pouze v situaci, kdy se není schopen žít sám. Vyživovací povinnost zde není ve výši shodné životní úrovně obou bývalých manželů, ale pouze do výše oprávněných potřeb vyživovaného manžela a zároveň do výše finančních možností manžela vyživujícího.

Zde je důležité zmínit výjimku, existuje totiž situace, kdy by mohla být uložena povinnost vyživujícího manžela dávat vyživovanému manželovi výživné v takové výši, aby měli oba bývalí manželé shodnout životní úroveň.

Jedná se o situaci, kdy vyživující manžel zapříčinil rozpad manželství. Takové výživné lze stanovit až na dobu tří let.³⁵

V takovém případě se jedná o „náhradu“ za rozvrácené manželství pro manžela, který rozpad nezapříčinil a není tak třeba splnit z jeho strany podmínku, aby se nebyl schopen sám žít.

Jedná se o jakési „dorovnání“ jeho životní úrovně, aby netrpěl rozpadem manželství, za který nenese odpovědnost.

3.5 Vyživovací povinnost mezi ostatními příbuznými

Právo na výživné mají příbuzní ovšem jen v situaci, kdy ho nezbytně potřebují, kdy jsou v nouzi a situaci nelze řešit jinak. To je zásadní rozdíl oproti např. vyživovací povinnosti rodičů k dětem, či manžela k druhému manželu.

---

³⁴ Výživné mezi manžely | Maur Legal s.r.o.. [online]. [cit. 29.03.2022]. Dostupné z: <https://www.maurlegal.cz/cs/poradna/prakticke-rady-a-zkusenosti/vyzivne-mezi-manzely/a-147/>

³⁵ Výživné rozvedeného manžela | Výživné a alimenty v ČR. Výživné a alimenty v ČR | Legislativa, souvislosti, odpovědi [online]. [cit. 29.03.2022]. Dostupné z: <https://www.vyzivne.cz/vyzivne-rozvedeneho-manzela/>.

Základní zásadou je, že na vzdálenější příbuzné přechází vyživovací povinnost až tehdy, když jí nejsou schopni bližší příbuzní dostat.³⁶

Mohlo by se zdát, že když se tato vyživovací povinnost týká předků a potomků, pak se týká i rodičů a jejich dětí. Nicméně vyživovací povinnost mezi rodiči a dětmi je upravena úpravou speciální, která má před úpravou obecnou přednost.

Příbuzní, kteří nejsou předky a potomky, ale „stojí vedle sebe“ jakožto bratřanci, sestřenice či sourozenci, vůči sobě nemají ze zákona vyživovací povinnost.³⁷

Pokud nastane situace, kdy je v příbuzenském stupni vícero příbuzných, pak plní každý z nich svou vyživovací povinnost dílem, který ovšem nemusí být rovný, ale reflektuje jejich schopnosti a možnosti dostat vyživovací povinnosti v porovnání s majetkovými poměry ostatních povinných.³⁸

Např. pokud bude potřebovat babička výživné od svých vnoučat, kterých má 5, je velmi pravděpodobné, že každé z vnoučat bude hradit jinou výši výživného, neboť každý bude mít jiné příjmy, a i jiné závazky (Nelze určit stejnou výši alimentů bezdětnému vnukovi s vysokými příjmy, jako matce samoživitelce se třemi dětmi)

3.6 Příspěvek na výživu a úhradu některých nákladů neprovdané matce

Povinným je v tomto případě otec dítěte, oprávněnou matka dítěte.

Příspěvek svobodné matce spočívá v tom, že je povinný povinen neprovdané matce dítěte po dobu dvou let přispívat na její výživu a poskytnout i příspěvek na náhradu některých nákladů, které jsou spojeny s těhotenstvím a porodem.

Tento příspěvek je vysloveně určen pro matku dítěte, výživné pro dítě se určuje samostatně v rámci vyživovací povinnosti rodičů vůči dětem.

---

³⁶ Vyživovací povinnost mezi ostatními příbuznými | Výživné a alimenty v ČR. Výživné a alimenty v ČR | Legislativa, souvislosti, odpovědi [online]. [cit. 28.03.2022]. Dostupné z: <https://www.vyzivne.cz/vyzivovaci-povinnost-mezi-ostatnimi-pribuznymi/>.

³⁷ KOVÁŘOVÁ, Daniela. *Vyživovací povinnost po rekodifikaci*. Praha: Leges, 2014. Praktik (Leges). ISBN 978-80-7502-023-9.str.79

³⁸ Tamtéž.

Právo na úhradu výživy a některých nákladů neprovdané matce se promlčuje ve lhůtě tří let od porodu dítěte.³⁹

Výše výživného neprovdané matky se určuje individuálně, a to dle odůvodněných potřeb matky na jedné straně, zároveň jejích majetkových poměrů a na straně druhé dle možností a majetkových poměrů otce dítěte.

Výše výživného bude jiná v době, kdy žena pobírá mateřský příspěvek a v době, kdy žena pobírá rodičovský příspěvek, neboť výše těchto dávek se různí a mění se tím pádem i majetkové poměry matky.⁴⁰

---

³⁹ Příspěvek svobodné matce | Výživné a alimenty v ČR. Výživné a alimenty v ČR | Legislativa, souvislosti, odpovědi [online]. [cit. 28.03.2022]. Dostupné z: <https://www.vyzivne.cz/prispevek-svobodne-matce/>.

⁴⁰ Object moved. Object moved [online]. Dostupné z: http://Klubsvobodnychmatek.cz/vyzivne-a-uhrada-nakladu-neprovdane-matce/A_431.

4 Porovnání vyživovací povinnosti u zletilých potomků a u nezletilých potomků

Přestože se tato diplomová práce zabývá primárně vyživovací povinností rodičů vůči zletilým dětem, je důležité zmínit i vyživovací povinnost rodičů vůči dětem nezletilým. Porovnání těchto dvou vyživovacích povinností ukáže zásadní rozdíly a pomůže lépe pochopit specifičnost vyživovací povinnosti vůči dětem zletilým.

S věkem dítěte mimo jiné souvisí výše alimentů, obecně platí, že čím je dítě starší, tím má vyšší finanční nároky. Dá se tedy říct, že dítě plnoleté bude mít nárok na vyšší alimenty než dítě neplnoleté, pokud ostatní podmínky zůstanou shodné (příjmy rodičů, počet sourozenců atp.). Více ale v kapitole „výše výživného“.

Co se stanovení výživného týká, v případě plnoletých i neplnoletých dětí lze výživné stanovit dvěma způsoby, a to buď dohodou, nebo soudní cestou.

V případě dětí plnoletých vznikne dohoda mezi rodičem a dítětem, v případě dětí neplnoletých vzniká dohoda mezi oběma rodiči. Dohoda o výživném ovšem není soudně vymahatelná, takže pokud by ji povinná strana nedodržovala, je nutné se uchýlit k soudnímu řešení a nechat výživné stanovit soudem a až poté podat na povinného trestní oznámení, či zahájit exekuční vymáhání výživného.⁴¹

U vyživovací povinnosti vůči neplnoletým dětem se v případě, že se rodiče nedohodnou, výživné stanovuje buď na návrh (zpravidla žádá rodič dítěte, který o něj pečuje), ale lze zahájit i bez návrhu. V případě, že se rodiče chtějí rozvést, je podmínkou vypořádání závazků vůči nezletilému dítěti, aby mohli být rozvedeni.⁴²

Pokud tedy nedojde k dohodě a alimenty se určují soudní cestou, hraje zde důležitou roli OSPOD, který vystupuje na straně dítěte a obhájuje jeho zájmy. Pokud

---

⁴¹ Určení výživného – dohoda rodičů vs. soudní rozhod... | Vasevyzivne.cz. Bezplatná cesta rodičů ke spravedlnosti | Vasevyzivne.cz [online]. Dostupné z: <https://www.vasevyzivne.cz/urceni-vyzivneho-dohoda-rodicu-vs-soudni-rozhodnuti/>.

⁴² Stanovení výše výživného 2022 | Vasevyzivne.cz. Bezplatná cesta rodičů ke spravedlnosti | Vasevyzivne.cz [online]. Dostupné z: <https://www.vasevyzivne.cz/stanoveni-vyse-vyzivneho-2022/>

by se např. rodiče dohodli na částce výživného v takové výši, která by se OSPOD jevila jako nepřiměřeně nízká, pak by nedal doporučení ke schválení soudem.⁴³

Z hlediska výše výživného může soud u neplnoletých dětí přiznat výživné jak v částce nižší, než byla navržena, tak v částce stejné, či vyšší, než byla navržena. Výživné pro nezletilé dítě se hradí k rukám rodiče, který má dítě v péči.⁴⁴

Co se výše výživného u dětí plnoletých týká, tak soud přizná výživné buď stejné nebo nižší hodnoty, než byla navržena. Z podstaty věci se soud vždy snaží o smírné řešení, o jakýsi kompromis mezi oběma stranami, což by tak v případě navržení vyšší částky nebylo. Výživné se hradí k rukám zletilého dítěte.

Zatímco soudní řízení o určení výživného pro plnoleté děti se bude řídit dle OSŘ, řízení o určení výživného pro děti neplnoleté se bude řídit dle ZŘS. V případě dětí neplnoletých se OSŘ použije subsidiárně v záležitostech, které nemá ZŘS upraven rozdílně.

Zahájení řízení, jak je zmíněno výše, je v případě dětí plnoletých pouze na jejich návrh, který nazýváme žalobou. To je projevem zásady dispoziční. Zahájení řízení ohledně otázky výživného pro děti neplnoleté je možné na návrh, ale i bez návrhu.

V případě řízení o vyživovací povinnosti vůči dětem nezletilým bude věcně místně příslušný okresní soud v místě bydliště oprávněného dítěte. V případě dětí zletilých bude místně příslušným soudem okresní soud v místě bydliště žalovaného.

Plnoleté dítě vystupuje v řízení „samo za sebe“, neboť je obecně vzato plně svéprávný. V rámci řízení o vyživovací povinnosti sice nefunguje advokátní přímus, nicméně je možné, aby se zletilé dítě nechalo zastoupit advokátem, či může udělit plnou moc k zastoupení své osoby osobou jinou.

---

⁴³ KOVÁŘOVÁ, Daniela. Vyživovací povinnost po rekodifikaci. Praha: Leges, 2014. Praktik (Leges). ISBN 978-80-7502-023-9, str.40.

⁴⁴ Jednou výživné, navždy výživné? | Právní prostor. *Právní prostor | Informační web nejen pro právníky* [online]. Copyright © 1999 [cit. 28.03.2022]. Dostupné z: <https://www.pravniprostor.cz/clanky/obcanske-pravo/jednou-vyzivne-navzdy-vyzivne>

*Pokud by soud dospěl k závěru, že účastník právního zástupce potřebuje k chránění svých práv, může mu ho ustanovit. Pak náklady advokáta platí stát.*⁴⁵

Taková situace ale téměř nenastává, neboť je v zájmu soudů činit řízení co nejméně nákladným.

Na rozdíl od plnoletého dítěte je dítě neplnoleté zastoupeno vždy, zpravidla opatrovníkem, kterým je nejčastěji OSPOD, ve výjimečných případech může být dítě zastoupeno i advokátem.

Průběh řízení v případě dětí zletilých je ovládán zásadou projednací, primární odpovědnost za zjištění skutkového stavu nesou účastníci řízení. Soud zpravidla přihlíží pouze ke skutečnostem, které navrhli účastníci řízení. Dovolání je v tomto případě přípustné.

Průběh řízení v případě dětí nezletilých je ovládán zásadou vyšetřovací⁴⁶, což je v podstatě opak výše zmíněné zásady projednací. Primární odpovědnost za zjištění skutkového stavu zde nese soud, který je povinen zajistit všechny skutečnosti, které jsou potřeba pro rozhodnutí. V tomto případě je dovolání nepřipustné.

Shrnutím rozdílů dospějeme k závěru, že dítě zletilé je v horší pozici než dítě nezletilé. Není zpravidla nikým zastupováno, musí samo navrhopvat skutečnosti a nepožívá takové ochrany, jako dítě nezletilé.

---

⁴⁵ KOVÁŘOVÁ, Daniela. *Vyživovací povinnost po rekonstrukci*. Praha: Leges, 2014. Praktik (Leges). ISBN 978-80-7502-023-9, str. 91.

⁴⁶ Výživné dítěte při nedoloženém příjmu rodiče | Jurisprudence | [online]. Dostupné z: <https://www.jurisprudence.cz/cz/casopis/vyzivne-ditete-pri-nedolozenem-prijmu-rodice.dm-25.pdf>

5 Výše výživného

Dítě má právo podílet se na životní úrovni svých rodičů. V situaci, kdy spolu rodiče nežijí a životní úroveň rodičů je diametrálně odlišná, pak má dítě právo podílet se na životní úrovni rodiče s vyššími příjmy.⁴⁷

V zásadě by se dalo říct, že čím starší dítě je, tím vyšší výživné by mělo dostávat, neboť se počítá s jeho zvýšenými náklady na život.

Z hlediska porovnávání výše výživného pro děti zletilé a děti nezletilé je třeba zmínit, že v tabulkách ministerstva spravedlnosti, které budou více rozebrány následovně, není rozděleno pouze na „alimony pro plnoleté“ a „alimony pro neplnoleté“.

V tabulkách je uvedeno celkem 5 věkových skupin dětí a následně stanoveno procentuální rozmezí, jak vysokou částku z příjmu rodičů by měly děti dostávat.

První až čtvrtá skupina se týká dětí neplnoletých, poslední skupina uvádí výši výživného pro děti plnoleté, která je zároveň tvořena nejvyšší procentuální částkou z příjmu rodičů.

5.1 Doporučující tabulky

V roce 2010 byla vypracována ministerstvem spravedlnosti tabulka doporučeného procentuálního rozmezí pro stanovení výše výživného, která měla za cíl sjednotit rozhodovací praxi soudů v otázkách výše výživného na nezaopatřené děti.⁴⁸

Zároveň tato tabulka také napomohla ke snížení velkého množství odvolání.

Věk dítěte 0-5 let – výše výživného 11-15 % z čistého příjmu rodiče

Věk dítěte 6-9 let – výše výživného 13-17 % z čistého příjmu rodiče

Věk dítěte 10-14 let – výše výživného 15-19 % z čistého příjmu rodiče

Věk dítěte 15-17 let – výše výživného 16-22 % z čistého příjmu rodiče

⁴⁷ HRUŠÁKOVÁ, Milana, Zdeňka KRÁLÍČKOVÁ a Lenka WESTPHALOVÁ. Rodinné právo. V Praze: C.H. Beck, 2015. Academia iuris (C.H. Beck). ISBN 978-80-7400-552-7, str.207.

⁴⁸ HRUŠÁKOVÁ, Milana, Zdeňka KRÁLÍČKOVÁ a Lenka WESTPHALOVÁ. Rodinné právo. V Praze: C.H. Beck, 2015. Academia iuris (C.H. Beck). ISBN 978-80-7400-552-7, str. 208.

Věk dítěte 18 a více let – výše výživného 19-25 % z čistého příjmu rodiče⁴⁹

Tato tabulka není ovšem pro soudy závazná (ministerstvo nemá žádné kompetence k tomu, aby ovlivňovalo rozhodovací praxi soudů)⁵⁰ slouží pouze jako doporučující a orientační „vodítko“, aby bylo více zřejmé, jak vysokou částku výživného je možné očekávat.

Zmíněné věkové kategorie v tabulkách jsou uvedené dle období věku, kdy v životě dětí nastávají podstatné změny spojené se zvýšenými výdaji.⁵¹ Tabulky jsou také vytvořeny pro standardní situace, kdy rodiče nemají větší počet vyživovacích povinností. Primárně jsou určeny pro rodiče jednoho dítěte, použít jdou i pro rodiče dvou dětí, výživné pro vyšší počet dětí ovšem nereflektují.

Pokud se situace něčím výrazně odlišuje od standardní situace, pak je nelze použít.⁵² Jde např. o situace, kdy má rodina nadstandardně vysoké příjmy, či naopak průměrné příjmy, ale velké množství potomků.

Z výše uvedené tabulky vyplývá závěr, že čím je dítě starší, tím více peněz by mělo dostávat, což souvisí se změnou poměrů u dětí, neboť u starších dětí lze očekávat vyšší náklady.⁵³

Např. pokud vezmeme v úvahu průměrného studenta vysoké školy, jsou jeho náklady vyšší než náklady průměrného dítěte, které má 3 roky. K základním nákladům, které mají jak starší děti, tak mladší děti, je nutné ještě připočítat poměrně nákladné záležitosti, jako je placení koleje, ubytování ve sdíleném bytě, mnohdy velmi nákladné vysokoškolské učebnice, či vysokoškolská skripta, náklady na cestování (ať už v rámci města, kde student studuje, tak z místa studia do místa bydliště), koníčky apod.

---

⁴⁹ Tabulka výživného (alimentů) 2022 | Vasevyzivne.cz. Bezplatná cesta rodičů ke spravedlnosti | Vasevyzivne.cz [online]. [cit. 28.03.2022]. Dostupné z: <https://www.vasevyzivne.cz/tabulka-vyzivneho/>.

⁵⁰ SVOBODA, Karel. *Rodičovství, osvojení a výživné dětí po rekodifikaci soukromého práva*. Praha: Wolters Kluwer, 2014. Právní rukověť (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-512-2, str.155.

⁵¹ Stanovení výše vyživovací povinnosti u jednotliv | epravo.cz. EPRAVO.CZ – Váš průvodce právem - Sbírká zákonů, judikatura, právo [online]. [cit. 29.03.2022]. Copyright © EPRAVO.CZ [cit. 29.03.2022]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/stanoveni-vyse-vyzivovaci-povinnosti-u-jednotlivych-druhu-peco-o-nezletile-d%c4%9bti-109600.html>.

⁵² SVOBODA, Karel. *Rodičovství, osvojení a výživné dětí po rekodifikaci soukromého práva*. Praha: Wolters Kluwer, 2014. Právní rukověť (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-512-2, str.155.

⁵³ ČEPICOVÁ, Kateřina. *Nejčastější právní situace: rádce pro každý den*. Brno: Edika, 2014. ISBN 978-80-266-0406-8, str.37.

Při zkoumání oprávněných potřeb dítěte se zjišťují potřeby obvyklé, pravidelně se vyskytující (příklady zmíněny v kapitole „pojem vyživovací povinnost“), ale také potřeby, které se vyskytují občasné, jako jsou např. potřeby vyskytující se v době letních prázdnin (zaplacení tábora), lyžařské potřeby, či náklady v nemoci dítěte.⁵⁴

5.2 Co se zohledňuje při určování výše výživného

Základním předpokladem je fakt, že se dítě není schopno žít samo. V zásadě z judikatury plyne závěr, že občasné brigády nejsou dostatečným důvodem pro skončení vyživovací povinnosti rodiče, stejně tak takovým důvodem není ani prospěchové stipendium, ač tím často rodiče argumentují jako důvodem pro snížení jejich vyživovací povinnosti. Má se za to, že prospěchová stipendia jsou odměnou a motivací pro studenta za jeho péli, nikoliv důvodem ke snížení výživného.

Jiná situace je ale např. v případě, kdy se dítě záměrně vyhýbá pracovnímu procesu a z toho důvodu už např. studuje několikátou školu, či situace, kdy dítě pracuje a u práce studuje kombinovanou formu studia, případně dodělává rekvalifikační kurzy. Samo o sobě vzdělávání totiž není důvodem pro vyživovací povinnost.

U zletilých dětí se tedy zjišťuje, zda se mohou žít samy. Důvodem toho, že se dítě není schopno žít samo nemusí být pouze studium, ale např. i zdravotní postižení zabraňující dítěti žít se.

Dále se zkoumají odůvodněné potřeby a náklady dítěte, kam patří např. náklady na ubytování, náklady na studijní materiály, skripta, ošatné, stravné, zdravotní pomůcky, léky, náklady na koníčky apod.

Vliv na výši výživného má také věk dítěte, zjednodušeně se dá říct, že čím starší dítě je, tím vyšší výživné by mělo mít, viz ministerské tabulky.

Na straně rodičů se zjišťuje jejich reálný příjem, který jsou povinni prokázat. To bývá problematické zejména u rodičů, kteří mají příjmy z jiné než závislé činnosti.⁵⁵

Pokud rodič odmítá prokázat příjem a neumožní přístup k informacím o svém příjmu, je možné použít domněnku příjmu povinného ve výši dvaceti pěti násobku

---

⁵⁴ HRUŠÁKOVÁ, Milana, Zdeňka KRÁLÍČKOVÁ a Lenka WESTPHALOVÁ. Rodinné právo. V Praze: C.H. Beck, 2015. Academia iuris (C.H. Beck). ISBN 978-80-7400-552-7, str. 207.

⁵⁵ Vyživovací povinnost po rekodifikaci, str. 44, Daniela Kovářová

životního minima v daném období. Jedná se o poměrně efektivní způsob, jak přimět rodiče k součinnosti při zjišťování jejich příjmů, neboť životní minimum pro rok 2022 je stanovena na částku 3860 korun⁵⁶, z čehož plyne, že dvacetipětinásobek je 96500 korun, což je částka, ze které by bylo vypočítáváno výživné. Vzhledem k tomu, že medián mezd činí 34360 korun⁵⁷ a průměr mezd činí 40135 korun⁵⁸, ač v hrubé výměře, stále je to značný nepoměr a dá se usoudit, že by se většině lidí nevyplatilo příjmy zatajovat.

Dále se zjišťuje, zda má rodič jiné vyživovací povinnosti, je zohledněno, zda žíví jedno nebo např. pět dětí. Ač platí, že vyživovací povinnost nemá stanovené minimum ani maximum, z judikatury vyplývá, že procentuálně maximální výživné z příjmu rodiče tvoří až 35 % jeho čistých příjmů.⁵⁹

Ač partner/ka matky, či otce nemá k dítěti vyživovací povinnost, je předmětem zkoumání i finanční situace takového partnera, neboť dítě má právo podílet se na životní úrovni svého rodiče a pokud má rodič partnera/partnerku, je pravděpodobné, že se podílí na životní úrovni takového rodiče, tím pádem i dítěte. Tzn. pokud má matka za partnera movitého podnikatele, tak přestože on nemá vyživovací povinnost k danému dítěti, tak se stejně jeho příjmy berou v potaz, protože svými příjmy ovlivňuje životní úroveň matky dítěte a dítě má právo se podílet na životní úrovni své matky.⁶⁰

5.3 Nadstandardně vysoké výživné

Zásada, že dítě má mít shodnou životní úroveň jako jeho rodiče sice platí, ale neomezeně. V české právu sice neexistuje objektivní maximální a minimální hranice výše alimentů, nicméně i taková výše alimentů musí vycházet ze zásady racionality, přiměřenosti a dobrých mravů.

---

⁵⁶ Kalkulačka životního minima | Moneta money bank [online]. [cit. 29.03. 2022]. Dostupné z: <https://www.moneta.cz/kalkulacky/kalkulacka-zivotni-minimum>.

⁵⁷ Průměrná mzda je poprvé nad 40 tisíci. Na inflaci růst nestačí | Peníze.cz. Peníze.cz - Největší web o osobních financích na českém internetu [online]. Copyright © 2000 [cit. 29.03.2022]. Dostupné z: <https://www.penize.cz/mzda-a-plat/432713-prumerna-mzda-je-poprve-nad-40-tisici-na-inflaci-rust-nestaci>.

⁵⁸ Tamtéž.

⁵⁹ Vyživovací povinnost po rekodifikaci Daniela Kovářová

⁶⁰ KOVÁŘOVÁ, Daniela. Vyživovací povinnost po rekodifikaci. Praha: Leges, 2014. Praktik (Leges). ISBN 978-80-7502-023-9, str. 45.

Soud by se v každém jednotlivém případě měl zabývat smyslem a účelem výživného. Shodná životní úroveň spíše tkví ve způsobu života, společenských možnostech apod., nicméně neměla by být tak vysoká, aby nevznikaly nesmyslné rozdíly např. v rámci rodiny.⁶¹ Neměla by vzniknout diskriminace dětí z nerozvedených rodin tím, že se po rozvodu výrazně zvýší výživné, které dítě dostává od rodičů.

Smyslem je spíše zajistit dítěti shodnou životní úroveň jakou by mělo, kdyby jeho rodiče nadále žili spolu.

*Tam, kde je to účelné a kde to majetkové poměry rodiče připouštějí, může soud rozhodnout vedle pravidelného výživného i o tvorbě úspor zabezpečujících přípravu na budoucí povolání, či spoření na bydlení.*⁶² Tvorba úspor se právě týká zejména situací, kdy mají rodiče nadstandardní příjmy.

Následující nález IV. ÚS 650/15 se sice týká dítěte neplnoletého, nicméně pro naše účely to nemá vliv. Tento nález je průlomový, protože poukázal na fakt, že výše alimentů by neměla být bezbřehá a bránit rodiči ve výchově, kterou chce zvolit. Z hlediska poukázání na „horní“ hranici výživného a na právo rodiče na volbu výchovy dítěte nemá plnoletost vliv.

Hlavním úkolem rodiče je dítě dobře vychovat, což by dle slov otce z následujícího případu nebylo možné, pokud by akceptoval výši alimentů, které mu byly stanoveny soudem okresního soudu.

Otec dítěte, který byl majitelem farmaceutické společnosti a jeho manželka se rozvedli, tento muž měl velmi nadstandardní příjmy. Okresní soud vycházel ze zásady, že dítě má právo podílet se na životní úrovni rodičů. Otec se odvolal ke krajskému soudu, neboť namítal, že v takovém výjimečném případě není možné určit výživné „mechanicky“, neboť by to vedlo k rozmazlování jeho syna, což mu nepřipadalo výchovné. Krajský soud taktéž potvrdil neúměrně vysoké výživné s tím, že výživné

---

⁶¹ Stanovení výše výživného pro rodiče s vysokými příjmy [online]. [cit. 28.03.2022]. Dostupné z: <https://www.advokatijelinek.cz/post/stanoven%C3%AD-v%C3%BD%C5%A1e-v%C3%BD%C5%BEivn%C3%A9ho-pro-rod%C4%8De-s-vysok%C3%BDmi-p%C5%99%C3%ADjmy>.

⁶² KOVÁŘOVÁ, Daniela. Vyživovací povinnost po rekodifikaci. Praha: Leges, 2014. Praktik (Leges). ISBN 978-80-7502-023-9, str.55.

bylo stanoveno na částku 100 000 korun měsíčně, z čehož 30 000 korun měsíčně mělo jít na účet matky, se kterou v tu dobu nezletilý syn pobýval a zbylých 70 000 korun mělo jít na spoření na účet nezletilého syna.⁶³ Vzhledem k tomu, že bylo výživné stanoveno i zpětně, za dobu šesti let by tato suma přesáhla 10 milionů korun.⁶⁴

Případ skončil až u ústavního soudu, protože obě rozhodnutí soudů otec napadl ústavní stížností s tím, že byla částka určena příliš mechanicky a bez většího zkoumání, zda je to v nejlepším zájmu dítěte.

Otec tvrdil, že má právo si zvolit způsob výchovy dítěte, které vyplývá z čl. 32 odst. 4 LZPS a § 858 OZ, který vymezuje rodičovskou odpovědnost a to tak, že říká, že rodičovská odpovědnost je souhrn povinností a práv rodičů, která spočívá v péči o dítě, zahrnující zejména péči o jeho zdraví, jeho tělesný, citový, rozumový a mravní rozvoj. Zkrátka má rodič v rámci své rodičovské odpovědnosti, samozřejmě v rámci mantinelů dostatečné péče a zabezpečení zdravého rozvoje dítěte⁶⁵ právo volby, jakým způsobem bude své dítě vychovávat.

Nejvyšší soud s tímto argumentem souhlasil, potvrdil, že je to právě rodič, kdo by měl o takových záležitostech rozhodovat.

Dítě je třeba vychovávat, nikoliv rozmazlovat. Neexistuje žádný racionální důvod pro tak vysoké výživné, neboť takovou částku dítě nespotřebuje, zároveň je mu zajištěno jak spoření, tak velmi slušné materiální zabezpečení.

Dítě by po rozvodu nemělo zaznamenat úpadek životní úrovně, nicméně není žádný důvod k tomu, aby nemuselo v dospělosti pracovat. Zároveň pokud by rozvod rodičů dítěte vedl k rapidnímu nárůstu jeho výživného, mohlo by jít o diskriminaci i vůči jiným členům rodiny, se kterými by už dítě nemělo shodnou životní úroveň.

---

⁶³ Nález ÚS z 16.12.2015, IV. ÚS 650/15

⁶⁴ Není cílem umožnit dítěti 20 let nicnedělání, odmítl soud vysoké alimony [online]. [cit. 28.03.2022]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/ustavni-soud-nepriznal-nadstandardni-alimony.A151222_112749_domaci_mav

⁶⁵ Přiměřená výše výživného pro děti bohatých rodič | epravo.cz. EPRAVO.CZ – Váš průvodce právem - Sbírka zákonů, judikatura, právo [online]. Copyright © EPRAVO.CZ, a.s. 1999 [cit. 29.03.2022]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/primerena-vyse-vyzivneho-pro-deti-bohatych-rodicu-aneb-ani-kapsy-nadstandardne-vydelavajicich-rodicu-by-nemely-byt-bezedne-100144.html> .

Rodiče mimo jiné učí děti reálné hodnotě peněz, vedou je v rámci výchovy k píli a snaze a pokud by děti rozmazlovali způsobem, kdy by nemusely do budoucna ani pracovat, pak by to nebyla výchova k samostatnosti, což je v podstatě cílem výchovy, vychovat schopné a samostatné jedince.

Pokud by i nejvyšší soud schválil tak vysoké výživné, významně by tím narušil právo na výchovu a rozhodovat o způsobu výchovy tohoto otce.

V tomto případě se otec i tak staral nad rámec běžné péče, hradil synovi jazykové zahraniční kurzy, dovolené a vše potřebné, zároveň mu také spořil úspory, aby byl dostatečně finančně zaopatřen, ale ne tak, aby nemusel nikdy pracovat.

Není výjimkou, že se v mnoha případech rodiče, kteří se sami přičinili o velmi vysokou životní úroveň rozhodnou, že budou své děti vychovávat tak, jako by měli jen průměrnou životní úroveň a udržet tak děti „nohama na zemi“ a naučili je tak skutečnou hodnotu peněz a dali prostor k jejich seberealizaci. Ne vždy také rodiče s nadstandardními příjmy žijí životem hodným jejich příjmům. Např. výše zmíněný otec dítěte žije údajně v bytě se svou matkou⁶⁶, což neznačí rozmařilý způsob života.

⁶⁷Závěrem může být mimo jiné i to, že není možné za nejlepší zájmy dítěte považovat pouze materiální stránku a v tomto případě by pravděpodobně schválení tak vysokých alimentů vedlo k negativním jevům v rámci výchovy.

5.4 Výše výživného – výsledky dotazníkového šetření

Dotazníkové šetření je více rozebráno v kapitole „vyhodnocení dotazníkového šetření“

---

⁶⁶ Není cílem umožnit dítěti 20 let nicnedělání, odmítl soud vysoké alimony [online]. [cit. 28.03.2022]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/ustavni-soud-nepriznal-nadstandardni-alimenty.A151222_112749_domaci_mav

⁶⁷ Výživné na dítě sto tisíc měsíčně? I u bohatých rodičů má být hranice, rozhodl Ústavní soud - Aktuálně.cz. Zprávy - Aktuálně.cz [online]. Copyright © [cit. 29.03.2022]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/finance/vyzivne-na-dite-sto-tisic-mesicne-i-u-bohatych-rodicu-ma-byt/r~9d085a34a89611e5b6cc002590604f2e/>

6 Zánik vyživovací povinnosti

V zákoně, konkrétně v §911 OZ se hovoří o tom, že výživné lze přiznat pouze v případě, že se oprávněný není schopen žít sám.

Jinými slovy vyživovací povinnost trvá do doby, dokud se dítě není schopno žít samo.

Vyživovací povinnost rodičů k dítěti není možné paušalizovat, protože okolnosti každého případu jsou rozdílné a pokud nedojde k dohodě mezi rodičem a dítětem, pak musí konkrétní situaci posoudit soud a rozhodnout, zda má dítě nárok na výživné a případně v jaké výši.⁶⁸

Vyživovací povinnost zaniká ze zákona. Existuje množství typických případů, kdy vyživovací povinnost zanikne. Níže si pro představu vyjmenujeme nejčastější z nich.

1. Dítě dostuduje střední školu/učební obor, nechce pokračovat studiem na vysoké škole a je schopno se žít samo. Zde je nutno podotknout, že konec vyživovací povinnosti není spojen s dovršením věku 18 let, ale s ukončením školní docházky a s tím spojenou schopností žít se. Přepokládá se, že rodič dítě živí, dokud se není schopno žít samo, tzn. nejen do dne, kdy dokončí školu, ale také je třeba dítě zaopatřit, než si najde práci. Zde by při případném soudním sporu hrálo roli, zda se opravdu snaží si práci najít, zda v regionu, kde žije je dostatek práce, či zda záměrně nemaří nástup do pracovního procesu.
2. Dítě dokončí vysokou školu. Situace je obdobná jako v případě č. 1 s tím rozdílem, že se pohybujeme ve vyšším věku dětí a pravděpodobně vyšších finančních částkách alimentů. Obecně vzato opět vyživovací povinnost končí ukončením studia s tím, že se předpokládá, že ještě rodiče pomohou dítěti v mezidobí, kdy se uchází o práci.

Zde bych zmínila, že vyživovací povinnost rodičů vůči dětem není bezbřehá a nekonečná. V praxi se můžeme setkat s tzv. věčnými studenty, kteří neustále započínají nová studia, některá ani nedokončí, případně se účastní

---

⁶⁸ Zánik vyživovací povinnosti rodičů k dítěti | epravo.cz. EPRAVO.CZ – Váš průvodce právem - Sběrka zákonů, judikatura, právo [online]. Copyright © EPRAVO.CZ, a.s. 1999 [cit. 29.03.2022]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/zanik-vyzivovaci-povinnosti-rodicu-k-diteti-105970.html>

různých kurzů, tzn. neustále se vzdělávají, reálně se ale spíše vyhýbají pracovnímu procesu, či se zkrátka jen rádi vzdělávají, ale pracovat se jim nechce.

Soudní praxe se ustálila na stanovisku, že jsou rodiče povinni takové děti zaopatřovat do věku 26 let.⁶⁹

V situaci, kdy dítě studuje opakovaně školu stejného stupně, který již absolvoval, nelze to považovat za přípravu na budoucí povolání, což bylo opakovaně judikováno, např. v usnesení sp. zn. III. ÚS 1805/11, nebo usnesení sp. zn. IV. ÚS 1247/13.

V případě, že dítě studuje doktorské studium, trvá zpravidla vyživovací povinnost do věku vyššího, protože student se soustavně připravuje na budoucí povolání a není schopen se živit sám⁷⁰.

3. Dítě uzavře sňatek – V situaci, kdy dítě uzavře sňatek přechází vyživovací povinnost na jeho manžela či manželku. Pokud dítě uzavře sňatek jako neplnoleté, pak i tak přechází vyživovací povinnost na manžela dítěte s tím, že pokud by jí nebyl schopen dostát, pak by rodiče měli vyživovací povinnost podpůrnou.

Ve většině případů jsou rodiče s dětmi v kontaktu, a tak se povinný rodič dozví o tom, že si jeho dítě našlo práci a žije samo. V takový moment přestane hradit výživné. Formálně správný by byl ovšem postup, podle něhož povinný rodič požádá soud o rozhodnutí, kterým bude jeho vyživovací povinnost zrušena.⁷¹

Jak je ze základního tvrzení „Vyživovací povinnost k dítěti končí, když je dítě schopno se živit samo“ patrné, existují i situace, kdy vyživovací povinnost

---

⁶⁹ KOVÁŘOVÁ, Daniela. Vyživovací povinnost po rekodifikaci. Praha: Leges, 2014. Praktik (Leges). ISBN 978-80-7502-023-9, str.56.

⁷⁰ VÝŽIVNÉ - Finanční poradenství ke stanovení výživného. VÝŽIVNÉ - Finanční poradenství ke stanovení výživného [online]. Copyright © 2019 Výživné. Všechna práva vyhrazena. [cit. 29.03.2022]. Dostupné z: <https://vyzivne.com/>.

⁷¹ KOVÁŘOVÁ, Daniela. Vyživovací povinnost po rekodifikaci. Praha: Leges, 2014. Praktik (Leges). ISBN 978-80-7502-023-9, str. 56.

rodičů k dítěti nekončí nikdy. Jedná se o děti, které se nejsou schopny žít samy např. z důvodu nějakého postižení, či nemoci, která jim zamezuje se osamostatnit.⁷²

Taková vyživovací povinnost není omezena věkem a děti na ni mají právo i v případě, že čerpají státní podporu, či invalidní důchod

Rodičovství totiž nikdy nekončí, trvá do smrti.

Potvrzující stanovisko vydal Ústavní soud v roce 2013, kdy potvrdil, že vyživovací povinnost nekončí ani dosažením zletilosti, ani přiznáním invalidního důchodu.

Bylo tak rozhodnuto na základě stížnosti postižené třicetileté dívky, která žádala výživné po svém otci. Matka stěžovatelky tvrdila, že současné příjmy na náklady jejich společné dcery nestačí a požadovala proto navýšení alimentů stran otce. Ten ale vyšší výživné platit nechtěl a Krajský soud v Praze se postavil na jeho stranu. Nakonec situaci vyřešil až Ústavní soud, který se postavil na stranu matky s dcerou s tím, že o konkrétní výši alimentů by měl rozhodnout znovu Krajský soud v Praze.

Průměrný měsíční čistý příjem otce dívky činil 71878 korun. Do té doby poskytoval dívce alimenty ve výši 5000 korun měsíčně a matka požadovala navýšení na částku 15000 korun měsíčně⁷³, neboť tvrdila, že s takovou částkou pro její dceru není možné vyžít. Dle mínění ústavního soudu krajský soud nezohlednil okolnosti případu a fakt, že se dívka není schopna žít sama, i když pobírá důchod a jiné sociální dávky, které pro ni nejsou dostatečné. Postižená potřebuje téměř kompletní celodenní péči, která mimo jiné zahrnuje i péči o její hygienu, či krmení, neboť ani jednu ze zmíněných potřeb není schopna uspokojit sama.⁷⁴

---

⁷² Zánik vyživovací povinnosti na dítě | www.sosvyzivne.cz. Úvod | www.sosvyzivne.cz [online]. Copyright © 2022 www.sosvyzivne.cz [cit. 29.03.2022]. Dostupné z: <https://www.sosvyzivne.cz/zanik-vyživovací-povinnosti-na-dite/>.

⁷³ Nález ÚS z 24.7.2013, I. ÚS 1996/12.

⁷⁴ Rodiče musí postiženým dětem platit výživné i v dospělosti [online]. [cit. 28.03.2022]. Dostupné z: [Ct24.ceskatelevize.cz/domaci/1081155-rodice-musi-postizenym-detem.platit-vyživne-i-v-dospelosti](https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/1081155-rodice-musi-postizenym-detem-platit-vyživne-i-v-dospelosti).

7 Sirotčí důchod

Ač téma sirotčího důchodu přímo nespadá do kategorie výživného, považuji za důležité jej zmínit, nebo je to také způsob zaopatření nezaopatřeného dítěte, a to v případě smrti jednoho, či obou rodičů.

Sirotčí důchod se řadí mezi tzv. pozůstalostní důchody a poskytují osiřelým dětem z českého důchodového systému hmotného zabezpečení.⁷⁵ Mezi ostatní pozůstalostní důchody patří ještě důchod vdovský a vdovecký.

Sirotčí důchod je možné poskytovat pouze do věku 26 let.

Co se občasného přivýdělku týká, při studiu je možné, aby dítě mělo přivýdělek a jeho nárok na sirotčí důchod tím nezaniká. Pokud by však nastala situace, že dítě přeruší studium a začne pracovat či podnikat, jeho nárok na sirotčí důchod zanikne.

Pokud by ovšem dítě přerušilo studium jen na určitou dobu a za čas znovu studovat začalo, pak se jeho nárok na sirotčí důchod obnoví, pokud tedy splní podmínku, že ještě nedovršilo 26 let.

7.1 Podmínky pro získání sirotčího důchodu

Sirotčí důchod je důchodem nárokovým a nárok na něj vzniká ze zákona již samotným splněním zákonných podmínek.

Aby dítě mělo nárok pobírat sirotčí důchod, je potřeba splnit několik podmínek.

První podmínkou, která vyplývá už z názvu „sirotčí důchod“ je, aby dítě bylo sirotkem, jinými slovy, aby zemřel jeho rodič, či osvojitel dítěte, případně osoba, která takovou funkci plnila a na které bylo dané dítě výživou závislé.

Nárok na sirotčí důchod nevznikne po smrti pěstouna dítěte, či manžela pěstouna dítěte, neboť v takovém případě mají vyživovací povinnost k dítěti stále jeho rodiče.

I zemřelý musel před splňovat před smrtí jisté podmínky, aby po jeho smrti mělo jeho dítě nárok na sirotčí důchod.

---

⁷⁵ Sirotčí důchod - Česká správa sociálního zabezpečení. Úvod - Česká správa sociálního zabezpečení [online]. Copyright © [cit. 29.03.2022]. Dostupné z: <https://www.cssz.cz/sirotci-duchod>.

Zemřelý musel pobírat starobní či invalidní důchod, nebo musel splnit ke dni svého úmrtí podmínku alespoň poloviny doby pojištění potřebné pro nárok na invalidní důchod, či podmínky pro pobírání invalidního důchodu, nebo zemřít v důsledku pracovního úrazu.⁷⁶

Tato podmínka vznikla až vydáním zákona o důchodovém pojištění, v předchozí úpravě obsažené v zákoně č.100/1988 Sb. o sociálním zabezpečení však nebyla, a tak došlo ke zpřísnění. Pokud by zemřel rodič, který by dané podmínky nesplňoval, bude nutné tíživou finanční situaci řešit dávkami sociální péče, nikoliv dávkami důchodovými.

Dítě má nárok na sirotčí důchod po tom rodiči, který zemřel, tzn. pokud zemřou oba rodiče, dostane sirotčí důchod po každém z rodičů, což je zásadní změna oproti starší úpravě a tedy zákona č.100/1988Sb. o sociálním zabezpečení, který říkal, že v případě úmrtí obou rodičů má dítě nárok pouze na jeden sirotčí důchod, který byl stanoven na vyšší částku pro sirotka, který přišel o oba rodiče než pro sirotka, který přišel pouze o jednoho rodiče.

V dnešní době tedy dítě sirotek pobírá sirotčí důchod „za“ rodiče, který zemřel, případně za oba rodiče.

Pokud by např. nastala situace, že dítěti zemře matka i otec a potom je osvojen ženou, pak bude získávat sirotčí důchod jen „za“ otce, za jeho matku sirotčí důchod zanikne a nově bude mít osvojitelka vyživovací povinnost k dítěti, čímž ho hmotně zabezpečí.

7.2 Souběh sirotčího důchodu a invalidního důchodu pro invaliditu třetího stupně

Od 1.1.2010 nelze za nezaopatřené dítě považovat dítě, které pobírá důchod pro třetí stupeň invalidity, neboť se má za to, že je zaopatřeno tímto důchodem.

---

⁷⁶ Sirotčí důchod | Finance.cz - daně, banky, kalkulačky, spoření, kurzy měn [online]. [cit. 29.03.2022]. Dostupné z: <https://www.finance.cz/duchody-a-davky/vse-o-duchodech/pozustalostni-duchody/sirotci-duchod/>.

Bylo-li tedy po 31.12.2009 dítěti přiznáno právo na invalidní důchod pro třetí stupeň invalidity, nárok na sirotčí důchod mu po přiznání důchodu invalidního nevznikne.

Pokud by byl po tomto datu nejdříve přiznán sirotčí důchod a následně až důchod invalidní pro třetí stupeň invalidity, pak by dnem přiznání tohoto invalidního důchodu zanikl nárok na důchod sirotčí.

Jiná situace je však v případě, pokud byl sirotčí důchod přiznán před 1.1.2010 dítěti, které k 31.12.2009 pobíralo plný invalidní důchod. (Zde také nastala změna, kdy původně se invalidní důchod dělil na plný invalidní důchod (obdoba k dnešnímu invalidnímu důchodu třetího stupně) a částečný invalidní důchod.)⁷⁷ Dnes existuje invalidní důchod tří stupňů dle závažnosti postižení a neschopnosti péče o sebe samotného.)

Takové dítě je při splnění některé z podmínek nezaopatřenosti, považováno i nadále za dítě nezaopatřené a jeho pobírání důchodu pro III. stupeň invalidity nebrání v jeho nároku na důchod sirotčí. Vliv na nárok na sirotčí důchod nemá ani situace, kdy dítěti nárok na invalidní důchod III stupně zaniknul, později zase vzniknul, dokonce ani situace, kdy je upraven jeho stupeň invalidity.⁷⁸

Pokud však po 31.12.2009 zaniknul dítěti nárok na sirotčí důchod, pak jej při pobírání invalidního důchodu III. Stupně nelze přiznat ani v případě, kdy by znovu začalo splňovat podmínky nezaopatřenosti.⁷⁹

Pro doplnění kontextu bych ráda nastínila situaci invalidních důchodů a zmínila, že invalidního důchodu může dosáhnout pouze osoba mladší 65 let, neboť po dosažení této věkové hranice bude pobírat důchod starobní.

Jak jsem výše zmínila, existují 3 druhy invalidity a to následovně:

---

⁷⁷ Invalidní důchod 1. a 2. stupně. Našeduchody.cz - vše o důchodech [online]. Dostupné z: <https://www.naseduchody.cz/castecny-invalidni-duchod.html>.

⁷⁸ Pozůstalostní důchody podrobně - Česká správa sociálního zabezpečení. Úvod - Česká správa sociálního zabezpečení [online]. Copyright © [cit. 29.03.2022]. Dostupné z: <https://www.cssz.cz/pozustalostni-duchody-podrobne>.

⁷⁹ <https://www.kurzy.cz/zakony/155-1995-zakon-o-duchodovem-pojisteni/cast-4-hlava-6-dil-2/>

Invalidita 1.stupně, jestliže pracovní schopnost pojištěnce poklesla nejméně o 35 %, nejvíce o 49 %.

Invalidita 2. stupně, jestliže pracovní schopnost pojištěnce poklesla nejméně o 50 %, nejvíce o 69 %.

Invalidita 3.stupně, jestliže pracovní schopnost poklesla alespoň o 70 %.

7.3 Výše sirotčího důchodu

Výše sirotčího důchodu se skládá ze základní výměry, která pro rok 2022 činí 3900 korun a procentní výměry důchodu.⁸⁰

Procentní výměr důchodu se odvíjí od výše důchodu, který zemřelý rodič/pečovatel pobíral, případně na který měl zesnulý rodič nárok, pokud by důchodu pobíral.

Pro představu a praktickou ukázkou si spočítáme, jak by taková výše důchodu vypadala na konkrétní částce.

Předpokládejme, že zesnulý měl důchod/měl nárok na důchod ve výši 15000 Kč měsíčně.

V takovém případě by měsíční sirotčí důchod vycházel na částku 8340 korun.⁸¹

Zajímavé je, že v rámci výpočtu výše sirotčího důchodu se neberou v potaz potřeby dítěte a ani věk, jako je tomu u výše alimentů.

Pro zajímavost zde vložím tabulku, jak se v posledních letech vyvíjela výše základní výměry, která je základním podkladem pro výpočet výše sirotčího důchodu.⁸²

Rok	Základní výměra důchodu
2022	3900 korun
2021	3550 korun
2020	3490 korun
2019	3270 korun

⁸⁰ Sirotčí důchod 2022 | Peníze.cz. Peníze.cz - Největší web o osobních financích na českém internetu [online]. Copyright © 2000 [cit. 29.03.2022]. Dostupné z: <https://www.penize.cz/kalkulacky/sirotci-duchod-vypocet#sirotci-duchod>.

⁸¹ Výpočet sirotčího důchodu 2022 – Dům financí – kalkulačky, vzory smluv, kurzovní lístek, daně, výpočet čisté mzdy. Dům financí – kalkulačky, vzory smluv, kurzovní lístek, daně, výpočet čisté mzdy [online]. Copyright © [cit. 29.03.2022]. Dostupné z: <https://dumfinanci.cz/pracovna/kalkulacky/vypocet-sirotciho-duchodu/#calc-form>.

⁸² Sirotčí důchod | Finance.cz - daně, banky, kalkulačky, spoření, kurzy měn [online]. [cit. 29.03.2022]. Dostupné z: <https://www.finance.cz/duchody-a-davky/vse-o-duchodech/pozustalostni-duchody/sirotci-duchod/>.

2018	2700 korun
2017	2550 korun
2016	2440 korun
2015	2400 korun
2014	2340 korun
2013	2330 korun
2012	2270 korun

7.4 Zánik sirotčího důchodu

Nárok na sirotčí důchod zanikne, pokud nebudou splněny podmínky potřebné k tomu, aby dítě sirotčí důchod získávalo.

Ze zákona o důchodovém pojištění lze dovodit více důvodů, které vedou k zániku nároku na sirotčí důchod.

Jedním z hlavních, tedy nejvíce častých důvodů je situace, kdy dítě přestane být nezaopatřeným dítětem (dostuduje školu v rámci které se soustavně připravovalo na budoucí povolání, dosáhne věku 26 let apod.). V takovém případě by další vyplácení sirotčího důchodu postrádalo smysl, neboť sirotčí důchod slouží k zaopatření nezaopatřených dětí.

Nárok na sirotčí důchod také zaniká osvojením sirotka, neboť v takovém případě mezi osvojeným a osvojitelem vzniká vztah obdobný jako vztah rodiče a dítěte a v takovém případě tedy vyživovací povinnost přechází na osvojitele.

Pozn. Pokud by osvojitel osvojil dítě sám a dítě bylo tzv. oboustranně osiřelé – tedy nemělo ani matku, ani otce, pak zaniká nárok na sirotčí důchod jen za toho rodiče, kterého osvojitel nahradil.

Pokud oboustranně osiřelé dítě osvojí manželé, v takovém případě mu zanikne nárok na sirotčí důchod po obou rodičích, neboť v takovou chvíli přejde vyživovací povinnost na manžele.

Pokud je dítě jednostranně osiřelé, existuje mnoho variant, jak situace může vypadat (např. zesnulým rodičem je otec, dítě žije s matkou, ta má vyživovací

povinnost apod.) K zániku sirotčího důchodu by došlo v situaci, kdy by na pozici zesnulého rodiče „nastoupil“ někdo nový a dítě osvojil.

Typickým příkladem takové situace může být stav, kdy zemře otec dítěte a matka si najde nového partnera. Její partner osvojí dítě a v takovém případě přejde vyživovací povinnost na partnera matky.

Ne příliš často vyskytujícím se důvodem pro zánik nároku na sirotčí důchod může být rozhodnutí soudu, které říká, že dítě je pachatelem, spolupachatelem či účastníkem trestného činu, který vedl ke smrti rodiče, po kterém by dítě mělo za normálních okolností nárok pobírat sirotčí důchod. K zániku takového nároku dochází dnem, kdy rozsudek nabyde právní moci. Takový zánik nároku na sirotčí důchod se ale týká pouze osob starších 15 let, neboť z trestního zákoníku vyplývá, že kdo v době spáchání trestného činu neměl minimální věk 15 let, není za trestný čin trestně odpovědný.

8 Porovnání České republiky a Slovenska v rámci vyživovací povinnosti vůči plnoletým dětem.

V této kapitole nastíníme rozdíly mezi vyživovací povinností vůči zletilým studentům v České republice a na Slovensku. Ačkoliv je situace v obou státech velmi podobná, drobné rozdíly se objevují a je zajímavé je zmínit, neboť je poměrně častým úkazem, že v České republice studují studenti ze Slovenska. Studenti ze Slovenska tvoří většinu zahraničních studentů v České republice, pro zajímavost bych uvedla, že v roce 2019 studovalo na českých vysokých školách téměř 22 tisíc studentů ze Slovenska.⁸³

Ve své podstatě základ, ze kterého vychází vyživovací povinnost v České republice a který nám říká, že vyživovací povinnost trvá, dokud se dítě není schopno žít samo, platí i na Slovensku.

Hlavním pramenem práva na Slovensku týkající se vyživovací povinnosti je zákon č. 36/2005 Sb., tedy Zákon o rodině, který v ustanoveních od § 62 až do § 81 upravuje vyživovací povinnost a zároveň rozsah výživného. V České republice již zákon o rodině nemáme, problematika rodinného práva je upravena v rámci občanského zákoníku.

Zákon o rodině obsahuje taxativní výčet 6 druhů vyživovací povinnosti, poté zmiňuje obecné principy pro určování konkrétní výše výživného. Vyživovací povinnost rodičů vůči dětem má velmi dominantní postavení, o čemž svědčí jednak to, že je upravena jako první v pořadí a také fakt, že její úprava je nejvíce rozsáhlá.

Pojem výživné není ve slovenském právním řádu legálně definován, ač je jeho význam poměrně jasný, a to zejména z judikatury. Jedná se o povinnost plnit si na základě příslušných rodinných vztahů majetkové závazky mezi povinnou a oprávněnou osobou.⁸⁴

---

⁸³ Na českých vysokých školách studuje čím dál více cizinců - Novinky.cz. Novinky.cz – nejčtenější zprávy na českém internetu [online]. Copyright © 2003 [cit. 29.03.2022]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/veda-skoly/clanek/na-ceskych-vysokych-skolach-studuje-cim-dal-vice-cizincu-40294673>.

⁸⁴ ŠMÍD, Ondřej a Radka VACOVÁ. Výživné. Praha: Leges, 2017. Teoretik. ISBN 978-80-7502-196-0, str.233.

Stejně jako v českém systému, vyživovací povinnost rodičů vůči dětem není limitována věkem, a to ani věkem 26let. Mohou však nastat situace, které si vyžadají, že rodič bude mít vyživovací povinnost vůči dítěti celý život, jedná se např. o zdravotně znevýhodněné děti.

V protikladu může také nastat situace, kdy se zletilé dítě nepřipravuje na budoucí povolání a už pracuje, čímž splňuje to, že se je schopno žít samo a pak i neplnoleté dítě nemá nárok na vyživovací povinnost.

Problematiku výživného u České a Slovenské republiky bych pouze shrnula tak, že se ve většině bodů shoduje a je téměř totožná.

Hlavní a poměrně zásadní rozdíl spatřuji v tom, že v České republice není v rámci alimentů pro dítě konkrétně určena žádná finanční částka, a to ani minimální, ani maximální. V Česku existují pouze doporučující tabulky ministerstva spravedlnosti, které ale nejsou nikterak závazné, viz kapitola „výše výživného“

Na Slovensku minimální částku, kterou je rodič povinen hradit svému dítěti stanovenou mají, a to bez ohledu na schopnosti, možnosti a majetkové poměry rodiče, které se jinak berou v potaz při určování výše výživného. Pod tuto minimální hranici ale nesmí výživné klesnout.

Tato hranice minimálního výživného je stanovena částkou ve výši 30 % životního minima na nezaopatřené nezletilé dítě, nebo na nezaopatřené zletilé dítě podle zákona č. 601/2003 Z.z. o životním minimu.⁸⁵

Aktuální výše životního minima na Slovensku platná od 1.7.2021 do 30.6.2022 činí 99,56 eur měsíčně za předpokladu, že se jedná o nezaopatřené dítě, či zaopatřené neplnoleté dítě.⁸⁶

---

⁸⁵ Výpočet výšky výživného na dieťa a jeho určenie. Advokátska kancelária AKMV - právne služby v celej SR [online]. Copyright © 2012 [cit. 29.03.2022]. Dostupné z: <https://www.akmv.sk/vypocet-vysky-vyzivneho-na-dieta-v-roku-2021/> .

⁸⁶ Životné minimum od 1.7.2021 do 30.6.2022 | Podnikajte.sk. Podnikajte.sk - jednotka v informáciách pre podnikateľov a živnostníkov [online]. Copyright © [cit. 29.03.2022]. Dostupné z: <https://www.podnikajte.sk/uctovnictvo/zivotne-minimum-od-1-7-2021-do-30-6-2022> .

Pokud tedy minimální výše alimentů činí 30 % z této částky, pak hovoříme o částce 29,868 euro měsíčně jako minimální výši výživného.

Stejně jako v České republice je i na Slovensku prioritou výživné, které má přednost před jinými pohledávkami, takže pokud se rodič dítěte chová nezodpovědně a má např. velké množství dluhů a finančních závazků, není na to brán ohled.

Zákonodárce tak určením minimální výše výživného deklaroval, že je s rodičovstvím spojena také jistá majetková odpovědnost rodiče, které se nelze zbavit, či se jí vyhnout.⁸⁷ Jedná se o odpověď zákonodárce na poměrně se často vyskytující případy v praxi, kdy rodiče argumentovali nedostatkem vlastních financí jakožto důvodem k nezaopatření svých nezaopatřených dětí.

Při určování výše výživného se na Slovensku stejně jako v České republice zkoumají odůvodněné potřeby dítěte, životní úroveň rodičů a jejich příjmy apod. Pokud rodič vykonává jinou než závislou činnost (tzn. pokud není zaměstnancem), je povinen prokázat všechny své příjmy. Pokud by tak neučinil, soud bude vycházet z domněnky, že jeho příjmy průměrně dosahují výše dvacetinásobku životního minima dle zákona č. 601/2003 Z.z. o životním minimu,⁸⁸ což je podobná situace jako v České republice, nicméně s tím rozdílem, že v České republice se tato částka počítá jako dvaceti pěti násobek životního minima.

Aktuální výše životního minima na Slovensku činí pro jednotlivce 218,06⁸⁹ eur měsíčně, z čehož plyne, že pokud by se takto počítaly průměrné příjmy rodiče, dostali bychom se na částku 4361,2 eur. Průměrná mzda na Slovensku v roce 2021 měla hodnotu 1124⁹⁰ eur, takže je vidět, že tato domněnka je jistě účinným nástrojem k tomu, aby přinutila rodiče k součinnosti při prokazování jejich příjmů.

---

⁸⁷ ŠMÍD, Ondřej a Radka VACOVÁ. Výživné. Praha: Leges, 2017. Teoretik. ISBN 978-80-7502-196-0, str.239.

⁸⁸ Tamtéž.

⁸⁹ Životné minimum - Inštitút zamestnanosti. Inštitút zamestnanosti [online]. Dostupné z: <https://www.iz.sk/sk/projekty/data/zivotne-minimum>

⁹⁰ Průměrná mzda v roce 2021: jak na mzdy dopadl koronavirus? Jaká je průměrná mzda u našich sousedů? | Finance.cz - daně, banky, kalkulačky, spoření, kurzy měn [online]. [cit. 29.03.2022]. Dostupné z: <https://www.finance.cz/537434-prumerna-mzda-2021-cr-sr-nemecko-rakousko-polsko/> .

9 Vyhodnocení dotazníkového šetření

Jedním z cílů mé diplomové práce bylo také vlastní dotazníkové šetření, které mělo za úkol zjistit, jak jsou na tom plnoletí studenti s výživným a kolik peněz tedy vlastně dostávají.

Situace to byla poměrně náročná, neboť způsobů, jak rodiče hmotně zabezpečují své plnoleté děti, je obrovské spektrum, stejně tak je spousta plnoletých studentů, která se živí sama.

Mimo dotazník jsem se pokoušela občas se studenty hovořit a zjistit, jak je situace s výživným nastavená v jejich rodině, zda jim to tak vyhovuje a snažila jsem se také vyzorovat, zda si uvědomují i náklady, které jejich rodiče mají ve spojitosti s nimi, ač nejsou na první pohled tak zřejmé.

Zajímavý způsob zajištění jsem např. shledala u Petra, mého spolužáka, jehož táta je realitním makléřem. Dal Petrovi k užívání byt s tím, že v něm může zdarma bydlet a zbylý pokoj pronajímat studentům, z výnosu pronájmu pak může hradit své náklady.

Dalším a poměrně častým jevem, obzvláště na právnické fakultě jsou plnoletí studenti, kteří se živí výhradně sami, mají už vlastní rodinu, zaměstnání a studium vnímají spíše jako „doplnění“ kvalifikace potřebné ke kariéernímu postupu. Takoví studenti se živí zpravidla výhradně sami.

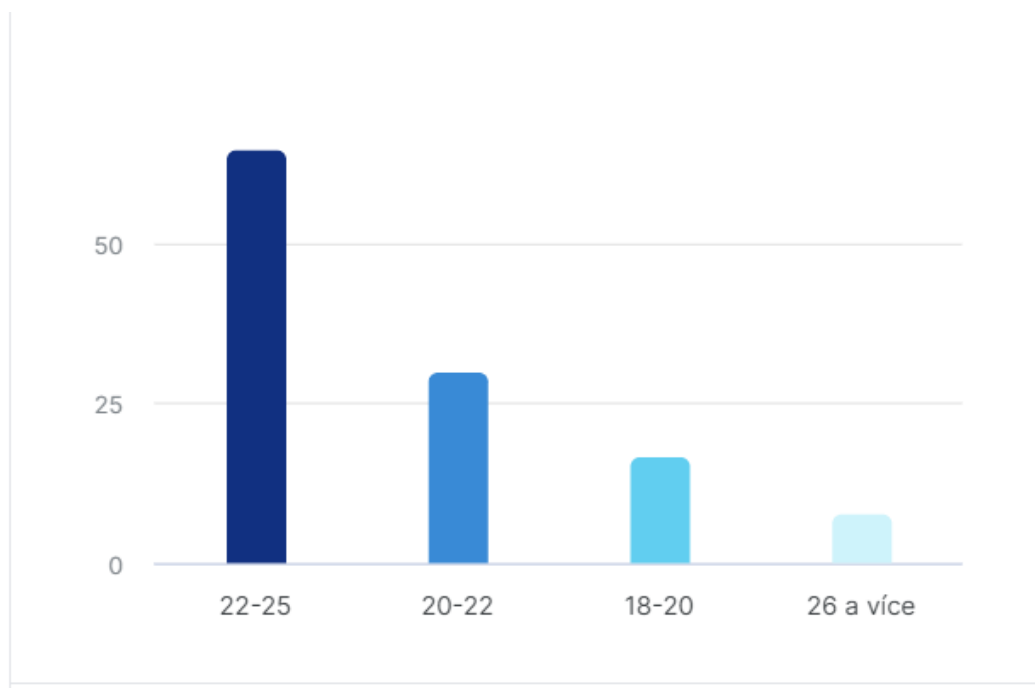
Mého průzkumu se zúčastnilo 120 studentů vysokých škol. Anketu jsem sdílela nejprve na Facebookovou skupinu fakulty právnické ZČU, následně na skupinu kolejí Strahov, kde žijí převážně studenti ČVUT, a nakonec na Facebookovou skupinu Západočeské univerzity.

Díky zmíněnému pořadí a času vložení dotazníku, jsem mohla přibližně odhadovat, jakým způsobem odpovídala, která skupina respondentů. Dalo by se obecně říct, že studenti právnické fakulty ZČU získávali vyšší výživné než studenti ČVUT, protože dokud byl dotazník zveřejněn pouze na stránkách fakulty právnické ZČU, v odpovědích se objevovaly průměrně podstatně vyšší částky, nežli v moment, kdy jsem zveřejnila anketu na stránky ČVUT.

Zda jsou tyto rozdíly způsobeny studovaným oborem, tedy práva versus technické obory, či třeba životem v jiném městě, je otázkou. Dle mého mínění jsou způsobeny spíše oborem, protože obecně by se dalo říct, že Praha je dražší město pro život než Plzeň.⁹¹

Studenti technických oborů jsou dle mého osobního pozorování mnohem častěji z finančně méně zajištěných rodin a současně nabídky na trhu práce těmto studentům velmi svědčí. Studenti právnických fakult jsou na trhu práce poměrně znevýhodněni velkou konkurencí, a tak se bohužel často stává, že praxe v tomto oboru nejsou adekvátně finančně ohodnoceny. Důvodů ale může být vícero, např. i vyšší nároky jedné skupiny studentů, než jsou nároky studentů skupiny druhé.

9.1 Kolik je Vám let?

První otázkou, kterou jsem v dotazníku položila, byla otázka na věk respondentů.

⁹¹ Život v Česku vyjde draho, ukazuje srovnání zemí. Nejvyšší náklady mají Pražané - Aktuálně.cz. Zprávy - Aktuálně.cz [online]. Copyright © [cit. 29.03.2022]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/finance/praha-a-brno-jsou-nejdrazsi-mesta-pro-zivot-ve-stredni-a-vyc/r~101f03b4802d11ec8d900cc47ab5f122/>.

Jak můžeme vidět, většina respondentů dosahovala věku mezi 22-25 let a to konkrétně 65 respondentů.

Z podrobného prozkoumání jejich jednotlivých odpovědí lze vyčíst závěr, že většina studentů do 25 let finanční podporu ze strany rodičů získává.

Co se studentů starších 26 let týká, v dotazníku jich bylo nejméně a to konkrétně 8 respondentů.

Vzhledem k poměrně nízkému počtu respondentů byl prostor se podívat na jejich odpovědi podrobněji.

Z 8 zmíněných respondentů starších 26 let bylo nutné jednu odpověď ignorovat, neboť bohužel nedávala smysl. Tento student uvedl, že rodiče stojí 20 000 korun měsíčně, hradí mu 1 %-30 % jeho nákladů a zároveň jedinou věcí, kterou mu hradí je kredit.

Pokud tedy budeme brát v potaz pouze zbylých 7 odpovědí, 5 studentů nedostává od rodičů nic (4 z nich vůbec nic, 1 uvedl, že občasně pobývá na víkendy u rodičů, i to se dá považovat za materiální pomoc)

Jeden student z výše zmíněných sice nemá alimony určené soudem, nicméně získává od rodičů materiální pomoc v podobě úhrady 31 %-60 % jeho celkových nákladů a odhadem stojí své rodiče celkem 20 000 korun měsíčně.

Poslední ze studentů má alimony určené soudem pouze pro jednoho rodiče a to pro otce ve výši 5000 korun. Rodiče mu hradí zhruba 61 %-90 % jeho celkových nákladů.

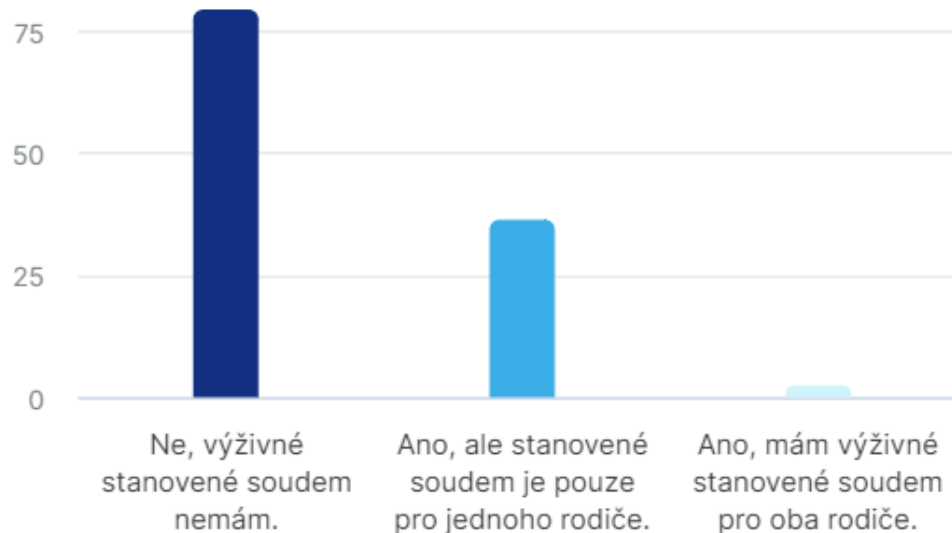
Výše zmíněná fakta potvrzují domněnku, že většina lidí nad 26 let se živí sama, rodiče už nemají vyživovací povinnost. Zároveň nám dotazník ale ukázal, že i studenti starší 26 let mohou získávat výživné od rodičů. U studenta, který získává od rodičů materiální pomoc, ale nemá výživné stanoveno soudem se dá očekávat, že je jeho výživné založeno spíše na dobrých rodinných vztazích a dohodě mezi ním a rodiči. Pravděpodobně by totiž neměl nárok na vyživovací povinnost, která sice není stanovena do 26 let, ale dle judikatury většinou v tomto věku končí. Záleží také

z jakého důvodu studuje po dovršení věku 26 let a zda není „věčným studentem“. Jiná situace by ale byla, pokud by se jednalo o doktorské studium, které mnohdy trvá i do věku 30 let.

Co se týká dalšího zmíněného respondenta, kterému finančně pomáhají rodiče a současně má výživné stanovené soudem, opět se dá pouze dohadovat, v jaké situaci se nachází. Je možné, že měl výživné stanovené soudem dříve, pokračuje ve svém studiu a jeho otec „to neřeší“ a výživné hradí dál, nebo existuje důvod pro to, proč k němu i ve vyšším věku má otec vyživovací povinnost, což může být např. nemoc, návrat k přerušnému studiu z důvodu nemoci, nebo doktorské studium.

Zkrátka můžeme jen dohadovat, proč studenti starší 26 let získávají výživné, když judikatura v tomto ohledu hovoří poměrně jasně a „věčné studenty“ nepodporuje. Nicméně dotazník v tomto smyslu potvrdil předchozí kapitoly o zániku vyživovací povinnosti a fakt, že se dalo předpokládat, že většina osob starších 26 let se bude živit sama bez alimentů od rodičů.

9.2 Máte výživné stanovené soudem?

Jak je z grafu patrné, většina studentů výživné stanovené soudem nemá, což se může na první pohled jevit pozitivně. Bohužel pokud vezmeme v úvahu, že jsou mezi nimi studenti starší 26 let, kteří výživné nezískávají a zároveň studenti, kteří se zvládnou žít sami, pak výsledky již tak pozitivně nevypadají.

Ze 120 respondentů nemá výživné soudem stanoveno 80 respondentů. Pokud vezmeme v úvahu, že 6 z nich je starších 26 let a teoreticky na výživné ani nemají nárok, zbyde nám 74 respondentů. Ti teoreticky na výživné mají nárok, nebo výživné dokonce dostávají, ale není stanoveno soudem.

37 respondentů má výživné stanovené soudem pouze pro jednoho rodiče, což může být způsobeno rozvodem rodičů v době, kdy byl daný student ještě nezletilý, či špatnými vztahy a neochotou rodiče dítěti alimenty hradit.

3 respondenti mají dokonce výživné stanoveno soudem pro oba rodiče.

Z dotazníku tedy plyne, že 40 studentů ze 120 má stanoveno soudem výživné alespoň pro jednoho rodiče, což není příliš příznivá informace, neboť značí negativní společenské jevy, jako vysokou míru rozvodovosti, či neochotu rodičů finančně zaopatřit své nezaopatřené děti. Zároveň tento poměr není pozitivní ani pro soudy, protože jsou „zahlceny“ řešením otázky alimentární povinnosti.

9.3 Jakou výši peněz od rodičů získáváte?

Třetím dotazem byla otázka, jakou výši peněz studenti od rodičů získávají.

Tato otázka byla otevřená, zajímaly mě konkrétní částky, které studenti od svých rodičů získávají. V této otázce se jednalo čistě o finanční obnos, ostatní náklady jsem řešila až v otázkách následujících.

- 7 studentů uvedlo, že od rodičů dostává 0 korun měsíčně.
- 11 studentů uvedlo, že od rodičů dostává 5000 korun měsíčně.
- 11 studentů uvedlo, že od rodičů dostává 8000 korun měsíčně.
- 2 studenti uvedli, že od rodičů dostává 3500 korun měsíčně.
- 5 studentů uvedlo, že od rodičů dostává 10 000 korun měsíčně.

Výše zmíněné odpovědi byly odpovědi, které se vyskytly vícekrát, dále bych ráda zmínila odpovědi, které považuji nějakým způsobem za zajímavé.

„Matka 4100 korun, otec hradí 4100 korun taktéž, nicméně soudem stanoveno má 2800 korun“

Zde se jedná o ukázkový příklad, kdy sice byly stanoveny alimenty, nicméně byly stanoveny v době, kdy dítě bylo v mladším věku a mělo tedy i nižší náklady. Naštěstí v tomto případě se otec ukázal být zodpovědný a rozumný a sám od sebe svému plnoletému dítěti hradil vyšší alimenty, než jaké byly stanoveny.

V případě, že by otec odmítal navýšení měsíční částky, měl by tento student právo obrátit se na soud a žádat o navýšení alimentů z důvodu výrazných životních změn, mezi které právě nástup na vysokou školu patří.

„Jelikož jsou rodiče rozvedeni, dostávám od každého částku 4500 korun, ale myslím si, že kdyby byli spolu, tak vysokou částku bych nedostávala“

„Otec by měl platit peníze, avšak po dlouhých tahanicích u soudu už jsem to přestala řešit a raději si vydělávám sama“

Zde se jedná bohužel o ne až tak výjimečnou situaci, kdy dítě rezignuje a přestane výživné požadovat, neboť jeho rodič ignoruje svou vyživovací povinnost a dítě dospěje k závěru, že je pro něj psychicky méně náročné pracovat, než se soudit.

V našem dotazníku se takový student objevil jeden, nicméně i ze svého okolí znám pár studentů, kteří se raději smířili s tím, že výživné nedostanou a chodí při studiu pracovat, neboť soud s vlastním rodičem není příjemným zážitkem. Z mých zkušeností ale ovšem ti studenti, kteří se soudit s rodičem odhodlají, tak své výživné většinou získají, což poukazuje na to, že soudy stále fungují jako autorita.

„Pouze otec, 90 korun“

V tomto případě si nejsem jistá, zda se student nepřepsal, či opravdu dostává od otce pouze symbolických 90 korun. Pokud by se ale student s otcem soudil, je velmi nepravděpodobné, že by soud vyměřil takto nízké výživné.

„5500 korun, na základě dohody (stanoveno soudem před lety méně“

Zde se jedná o podobnou situaci jako výše zmíněná, kdy rodič na základě dohody navýší výživné a není tak třeba situaci navýšení nákladů řešit soudně.

„Matka 4000 korun plus živobytí, jídlo doma atp., otec 8100korun bez jakýchkoliv dalších nákladů pro něj“

Tuto situaci jsem vybrala jako reprezentaci toho, že je třeba brát v úvahu také to, u kterého rodiče dítě bydlí, kdo mu přispívá jinak než hrazením fixní částky na účet.

„Mamka 0 korun, ale když je potřeba, dá mi klidně 5000 korun hned, plus mě živí, když jsem doma, táta mi dává 6000korun měsíčně a babička 2500korun měsíčně, nic stanovené soudem ale asi není, ale nejsem si jistá.“

Tato situace je zajímavá tím, že jeden z rodičů hradí fixní částku, druhý z rodičů hradí spíše náklady narázově, nepravidelně a k výživnému od rodičů se ještě připojuje příspěvek od babičky. Příspěvek od babičky je spíše „darem na přilepšenou“, protože pokud jsou oba rodiče schopni živit své dítě, není prarodič povinen poskytovat vnoučeti výživné.

Výživné mezi předky a potomky jinými, než jsou rodiče a děti nastává až tehdy, pokud není možné plnit výživné v rámci přednostních vztahů (v tomto případě, pokud by nemohli plnit alimony rodiče dítěte).

„Matka mi dává 5000korun, otec mi dává 7000korun“

Častým omylem bývá situace, kdy se lidé domnívají, že jsou rodiče povinni hradit dítěti výživné stejným dílem. Není tomu tak. Pokud pomineme výše zmíněnou situaci, kdy se bere v úvahu, u koho dítě žije a kdo hradí mimo pravidelnou fixní částku jeho náklady, je třeba vzít v úvahu i to, jaké příjmy rodiče mají. Není výjimkou, kdy jeden z rodičů hradí i výrazně vyšší částku peněz, než rodič druhý. Tato situace vyplývá z toho, že dítě má nárok podílet se na životní úrovni svých rodičů, takže pokud je jeden z rodičů bohatý, má i jeho dítě právo na vyšší životní úroveň z jeho strany.

Je důležité zmínit také fakt, že vyšší výživné se v žádném případě neurčuje dle pohlaví rodiče, ač by se to tak mohlo jevit, protože často nastává situace, kdy je povinen platit vyšší alimony otec dítěte. Tato situace pouze plyne z okolnosti, že obecně vzato muži vydělávají častěji více peněz než ženy.⁹²

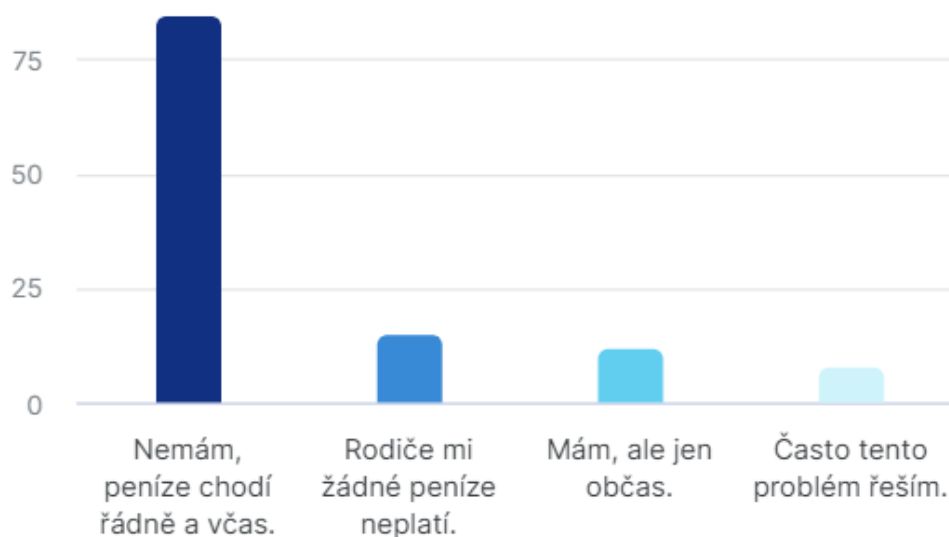
---

⁹² Nevysvětlitelná záhada: Ženy v Česku vydělávají na hodinu o 20 procent méně než muži - Aktuálně.cz. Zprávy - Aktuálně.cz [online]. Copyright © [cit. 29.03.2022]. Dostupné z:

Nejvyšší částkou, která byla uvedena v tomto dotazníku, byla částka 14000 korun měsíčně, kdy každý z rodičů hradil částku 7000 korun měsíčně.

Nejvyšší uvedenou částkou výživného v přepočtu na jednoho rodiče byla částka 11 000 korun a byla hrazena od otce studenta.

9.4 Pokud vám rodiče platí měsíčně fixní částku, máte problém s jejím včasným zasláním?

Většina respondentů nemá problém s včasným zasíláním peněz od rodičů, nicméně stále jsou i takoví, kteří tento problém musí řešit.

V následující tabulce budeme zkoumat vztahy včasného placení alimentů a toho, zda byly alimenty stanoveny soudem, či nikoliv.

	Nemám, peníze chodí řádně a včas.	Mám, ale jen občas.	Často tento problém řeším.	Rodiče mi žádné peníze neplátí.
Ano, mám výživné stanovené soudem pro oba rodiče.	1	2	0	0
Ano, ale stanovené soudem je pouze pro jednoho rodiče.	26	4	5	2
Ne, výživné stanovené soudem nemám.	58	6	3	13

Shrnutí tabulky:

Celkem peníze chodí řádně a včas 85 studentům ze 120, přičemž stanovené výživné pro oba rodiče má jeden z nich, stanovené výživné pro jednoho rodiče má 26 z nich a zbylých 58 studentů stanovené výživné soudem nemá.

Občasné problémy s včasným zasíláním peněz má celkem 12 studentů, z toho 2 mají výživné stanovené soudně pro oba rodiče, 4 studenti mají stanovené výživné pouze pro jednoho rodiče a 6 studentů nemá soudem stanovené výživné vůbec.

Často řeší problém s včasným zasíláním výživného celkem 8 studentů ze 120 zúčastněných a z toho nemá žádný ze studentů výživné stanovené soudem pro oba rodiče, 5 studentů má výživné stanovené pro jednoho rodiče a 3 studenti nemají výživné stanovené soudem vůbec.

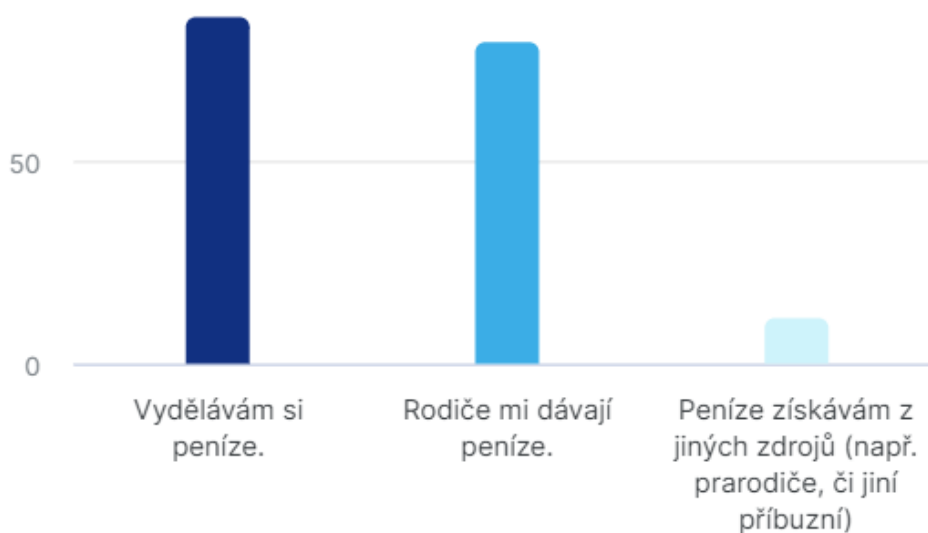
Rodiče neplátí žádné peníze 15 studentům, přičemž 2 z nich mají výživné stanovené soudem.

Závěrem by se dalo říct, že nejčastější problém s hrazením výživného mají studenti, kteří mají stanovené výživné soudně pouze pro jednoho rodiče. Vliv na tuto skutečnost mohou mít mimo jiné pohnuté rodinné vztahy.

Naopak nejlépe jsou na tom s včasným placením výživného rodiče, kterým nebylo výživné stanoveno soudně.

Nicméně ač by se mohlo zdát, že tedy soudy nezastávají dostatečnou autoritativní funkci, stále z rodičů, kteří mají stanovené výživné soudně, platí výživné včas větší část, což značí poměrně velký úspěch soudů. Na 27 řádně a včas placených alimentů od rodičů, kterým bylo výživné vyměřeno soudem, připadá 5 rodičů, kteří neplatí řádně a včas, 2 rodiče, kteří neplatí vůbec a 6 rodičů, kteří občas peníze nepošlou včas.

9.5 Vyberte odpověď, který vystihuje vaše zdroje příjmů.

Zde mohli studenti vybrat více možností, z čehož plyne závěr, že zhruba třetina respondentů nemá příjem pouze z jednoho zdroje.

Může být překvapivým zjištěním, že ač většina respondentů byla ve věku 22-25 let, nejčastější odpovědí bylo, že si studenti vydělávají peníze.

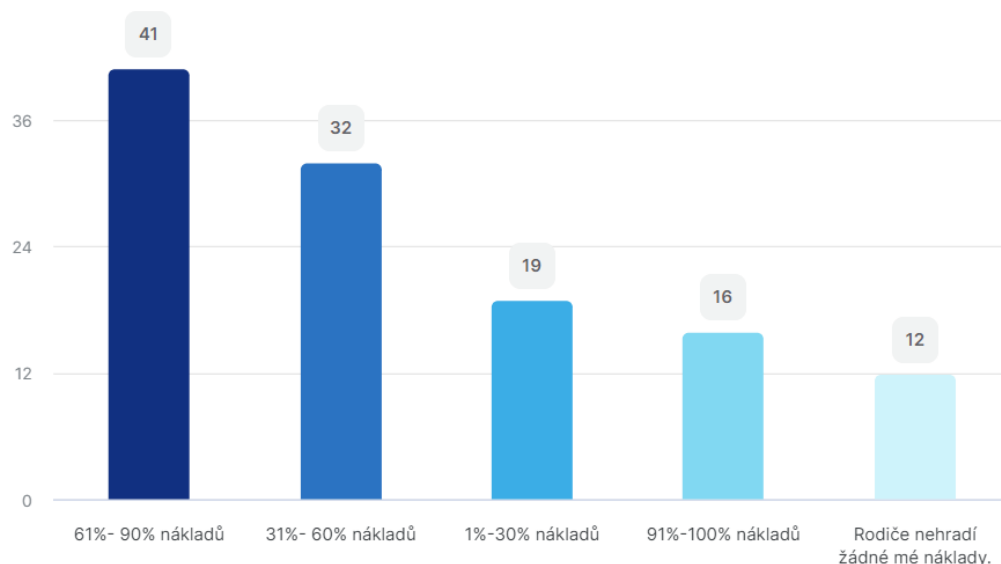
9.6 Co všechno dostáváte od svých rodičů?

Vzhledem k tomu, že výživné neznamena pouze finanční příspěvek (viz kapitola výživné), ale i jinou hmotnou pomoc, jako hrazení běžných nákladů, kultury a vzdělání, směřovala další otázka k tomu, co studenti dostávají od svých rodičů. Tato otázka nebyla záměrně otevřená, neboť je velmi pravděpodobné, že si velké množství studentů ani neuvědomuje, jaké materiální podpory se jim od rodiny dostává.

- 72 respondentů dostává od svých rodičů měsíční pravidelnou částku.
- 68 respondentům rodiče hradí tarif na mobilní telefon, nebo kredit.
- 63 studentů od rodičů dostává materiální pomoc v podobě zázemí u rodičů (např. bydlí u svých rodičů, či jsou u rodičů přes víkendy).
- 51 respondentů získává od rodičů materiální pomoc v podobě zaplacení určitých nákladů, jako jsou např. kolej, obědy v menze, učebnice apod.
- 17 respondentů dostalo od rodičů jednorázovou částku, jako např. stavební spoření.
- 10 respondentů dostalo od rodičů auto .
- 8 respondentů nedostává od rodičů nic.
- 8 respondentům hradí rodiče zájmové aktivity.
- 7 respondentům hradí rodiče kadeřníka/kosmetiku.
- 6 respondentům hradí rodiče jiné, zde nezmíněné náklady.
- 2 respondenti získali od rodičů nemovitost.

Je zřejmé, že výživné tvoří více složek v různém poměru, nejčastější variantou sice stále zůstává hrazení pravidelné měsíční částky, nicméně není vyloučena ani varianta, kdy výživné bude sestávat z jiných materiálních hodnot a hrazení pravidelné fixní částky nebude obsahovat vůbec. To ale hovoříme o výživném, které je hrazeno po dohodě, soudy zpravidla nařizují výživné ve formě pravidelné měsíční fixní částky.

9.7 Kolik procent nákladů vám hradí rodiče?

Pokud vezmeme v úvahu fakt, že dotazník vyplnilo 8 studentů starších 26 let, přičemž dvěma z nich stále rodiče poskytovali výživu, vyplývá z toho, že pouze 6 studentů do 26 let nemá žádné náklady hrazeny rodiči.

Pouze 16 respondentům hradí rodiče 91% - 100% jejich nákladů, což je v souladu s výsledky předchozí otázky, kde vyplynul závěr, že si většina studentů přivydělává a často jejich příjem tvoří přivýdělek v kombinaci s alimenty od rodičů.

9.8 Napiš odhadem částku, kterou stojíte měsíčně své rodiče.

Započítejte přitom i drobnou materiální výpomoc, jako je nedělní oběd, energie v podobě vašeho pobytu u nich doma apod.

Tato otázka bude mít velmi nepřesné odpovědi, neboť stejně jako v předchozí otázce jde pouze o odhady respondentů.

Nejvyšší zmíněná odhadovaná částka, kterou hradí rodiče, byla odhadnuta na 20 000 korun a to hned šesti studenty.

Nejčastější odpovědí byla částka 10 000 korun měsíčně, kterou uvedlo 13 respondentů. Druhou nejčastěji zmíněnou částkou byla částka 15 000 korun, kterou uvedlo 9 respondentů 7000 korun, kterou uvedlo taktéž 9 respondentů.

Další částkou, která se vyskytovala poměrně často bylo rozmezí 7000 korun-8000 korun měsíčně.

Předpoklad, že si spousta studentů není schopna uvědomit komplexní náklady, které za ně hradí jejich rodiče se potvrdil neboť nebylo výjimečnou odpovědí, že si respondenti nejsou částkou jisti, nebo vůbec nevědí.

Toto dotazníkové šetření pouze potvrdilo domněnku, že situace s alimenty není jednoznačná a existuje obrovská řada možností, jak mohou rodiče svou vyživovací povinnost naplnit.

Spíše než najít obecné závěry může tento dotazník pomoci k dotvoření představy o tom, jak komplikované a různorodé téma vyživovací povinnosti je.

10 Závěr

Výživné pro zletilé děti je vůči výživnému pro děti nezletilé velmi opomíjeno a lze tvrdit, že nezletilé dítě je v rámci problematiky výživného ve výhodnější pozici, než je tomu u dětí zletilých. Výhodnější pozice nezletilého dítěte plyne např. z toho, že při soudním sporu obhajuje OSPOD jeho zájmy. Největší rozdíly mezi alimentační povinností vůči zletilým a nezletilým dětem představují zejména záležitosti procesního charakteru. Potřeba řešit alimentační povinnost roste, mimo jiné je to způsobeno vysokou rozvodovostí. Dle mého názoru je třeba se více zaměřit na vyživovací povinnost vůči zletilým dětem, protože trend studovat vysokou školu sílí, dnes už je běžné, že se plnoleté dítě není schopno živit samo. Zároveň vnímám jako problematickou lidskou stránku věci, kdy v případě neochoty rodiče plnit svou vyživovací povinnost, nemá zletilé dítě jinou možnost než podat žalobu na rodiče k soudu.

Jedním z významných pilířů této diplomové práce bylo dotazníkové šetření, pomocí kterého jsem chtěla více konkretizovat momentální situaci s výživným zletilých dětí, která je ze zákona stanovena pouze obecně. Jediným jistým závěrem tohoto šetření je potvrzení, že výživné je velmi individuální záležitost a každý oprávněný s povinným řeší výživné jiným způsobem. Rozdílné byly jak částky, které respondenti od svých rodičů dostávali, tak také jiné hmotné zabezpečení, které bylo různorodé.

Dalším cílem v rámci dotazníkového šetření bylo potvrdit tvrzení, že většina studentů starších 26 let se živí výhradně sama, což z dotazníkového šetření vyplynulo. Zároveň se podařilo najít i studenty, kteří jsou starší 26 let a živí je jejich rodiče, což byl také jeden z cílů, abychom potvrdili fakt, že výživné dosažením věku 26 let nemusí zaniknout.

Dalším závěrem plynoucím z dotazníkového šetření je potvrzení, že výživné není vždy jen o pravidelné měsíční částce. Respondenti měli za úkol uvést, jak vysokou částku měsíčně od rodičů dostávají a následně kolik peněz celkově rodiče měsíčně stojí. Zpravidla byly rozdíly mezi těmito částkami značné, z čehož vyplývá, že je časté, že rodiče vypomáhají svým dětem materiálně i jinými způsoby než jen zasíláním pravidelné měsíční částky.

Zmínili jsme i téma sirotčího důchodu, kde jsme mimo jiné spočítali výši sirotčího důchodu v modelovém případě a dospěla jsem k závěru, že sirotčí důchod je plnohodnotnou náhradou za vyživovací povinnost zesnulého rodiče. Dokonce by se dalo říct, že v mnohých případech by bylo dítě sirotčím důchodem lépe finančně zaopatřeno.

Co se porovnání České a Slovenské republiky týká, dospěla jsem k závěru, že vyživovací povinnost v obou státech je velmi podobná a stojí na stejných principech. Největším rozdílem je zejména fakt, že Slovensko má ustanovenou nejnižší výši výživného, na rozdíl od České republiky, kde stanovena není.

Vzhledem k tomu, že stále existuje značné množství lidí, kteří si myslí, že jejich vyživovací povinnost k dítěti končí dosažením zletilosti, jsem názoru, že by bylo dobrým řešením více edukovat laickou veřejnost o takové povinnosti. Je velmi pravděpodobné, že by to vedlo ke snížení případů, kdy je situaci nutné řešit soudní cestou.

Je potřeba si uvědomit, že rodiče mají k dítěti vyživovací povinnost, dokud se není schopno žít samo, ale i to má své hranice. Pokud by se jednalo např. o tzv. „věčné studenty“, tedy děti, které studují neobvyklou dobu, či se vyhýbají práci, jejich rodičům by vyživovací povinnost zanikla bez ohledu na to, že jejich děti studují. Hranice skončení

vyživovací povinnosti ve 26 letech vyplývá z judikatury, je považována za obvyklou, nicméně není absolutní.

11 Resumé

This diploma thesis investigates the current state of obligation for supporting adult children. At the beginning of the work, a rather general introduction to the issue of support obligation is mentioned. It contains both a brief outline of history and definitions of basic terms, including the very term “support obligation”. The origin and termination of support obligation are then discussed in more detail.

Support obligations towards adult and minor children are compared and the most fundamental differences between the two, which appear especially at the procedural level, are clarified. Furthermore, the thesis deals with the topic of the extent of support obligation from a general point of view. The fact that the amount of child support is a strongly individual matter is pointed out and it is emphasized that neither its minimum nor its maximum is set in the Czech Republic. The amount of child support also appears in the last chapter, called „evaluation of the questionnaire survey“. Students that are at least 18 years of age were questioned and it is discussed what their parents’ support obligations look like.

In addition to the analysis of support obligations in the Czech Republic, the support obligations for adult students in the Czech Republic and Slovakia were compared. Slovakia was chosen due to the large number of Slovak students in the Czech Republic.

Another interesting topic, which may not seem to be related to support obligations, but a separate chapter is devoted to it in the work, is the topic of the orphan’s pension. The orphan’s pension replaces the support obligation of a deceased parent, so it certainly has a place in this diploma thesis. In this section, the inclusion of orphan’s pension in the context of pensions, the conditions for entitlement to orphan’s pension, and its amount were discussed.

12 Seznam použitých zdrojů

12.1 Použitá literatura

ČEPICOVÁ, Kateřina. *Nejčastější právní situace: rádce pro každý den*. Brno: Edika, 2014. ISBN 978-80-266-0406-8.

HRUŠÁKOVÁ, Milana, Zdeňka KRÁLÍČKOVÁ a Lenka WESTPHALOVÁ. *Rodinné právo*. V Praze: C.H. Beck, 2015. Academia iuris (C.H. Beck). ISBN 978-80-7400-552-7.

KINCL, Jaromír, Michal SKŘEJPEK a Valentin URFUS. *Římské právo*. Praha: C.H. Beck, 1995. Beckovy právnické učebnice. ISBN 80-7179-031-1.

KOVÁŘOVÁ, Daniela. *Vyživovací povinnost po rekodifikaci*. Praha: Leges, 2014. Praktik (Leges). ISBN 978-80-7502-023-9.

RADVANOVÁ, Senta. *Rodina a dítě v novém občanském zákoníku*. V Praze: C.H. Beck, 2015. Beckova edice právní instituty. ISBN 978-80-7400-578-7.

ŠÍNOVÁ, Renáta, Ondřej ŠMÍD a Marek JURÁŠ. *Aktuální problémy rodinněprávní regulace: rodičovství, výchova a výživa nezletilého*. Praha: Leges, 2013. Teoretik. ISBN 978-80-87576-74-8.

ŠMÍD, Ondřej a Radka VACOVÁ. *Výživné*. Praha: Leges, 2017. Teoretik. ISBN 978-80-7502-196-0.

SVOBODA, Karel. *Rodičovství, osvojení a výživné dětí po rekodifikaci soukromého práva*. Praha: Wolters Kluwer, 2014. Právní rukověť (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-512-2.

12.2 Odborné články

Jednou výživné, navždy výživné? | Právní prostor. Právní prostor | Informační web nejen pro právníky [online]. Copyright © 1999 [cit. 28.03.2022]. Dostupné z: <https://www.pravniprostor.cz/clanky/obcanske-pravo/jednou-vyzivne-navzdy-vyzivne>.

Výživné dítěte při nedoloženém příjmu rodiče | Jurisprudence [online]. [cit. 28.03.2022]. Dostupné z: <https://www.jurisprudence.cz/cz/casopis/vyzivne-ditete-pri-nedolozenem-prijmu-rodice.dm-25.pdf>.

Výživné pro děti a dobré mravy | Právní prostor. Právní prostor | Informační web nejen pro právníky [online]. Copyright © 1999 [cit. 28.03.2022]. Dostupné z: <https://www.pravniprostor.cz/clanky/obcanske-pravo/k-vyzivne-pro-deti-a-dobre-mravy>.

12.3 Ostatní články

Invalidní důchod 1. a 2. stupně. Našedůchody.cz - vše o důchodech [online]. Dostupné z: <https://www.naseduchody.cz/castecny-invalidni-duchod.html>.

Kalkulačka sirotčího důchodu | Moneta money bank [online]. [cit. 29.03.2022]. Dostupné z: <https://www.moneta.cz/kalkulacky/kalkulacka-sirotci-duchod>

Kalkulačka životního minima | Moneta money bank [online]. [cit. 29.03. 2022]. Dostupné z: <https://www.moneta.cz/kalkulacky/kalkulacka-zivotni-minimum>.

Komentář zákona 89/2012 Sb., občanský zákoník, § 918 [online]. [cit. 29.03.2022]. Dostupné z: <https://www.fulsoft.cz/33/komentar-zakona-89-2012-sb-obcansky-zakonik-918-uniqueidmRRWSbk196FNf8-jVUh4EpbilUoGYBk6gzSkveMNVeu4wNi35OVq7g/>.

Na českých vysokých školách studuje čím dál více cizinců - Novinky.cz. Novinky.cz – nejčtenější zprávy na českém internetu [online]. Copyright © 2003 [cit. 29.03.2022]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/veda-skoly/clanek/na-ceskych-vysokych-skolach-studuje-cim-dal-vice-cizincu-40294673>.

Není cílem umožnit dítěti 20 let nicnedělání, odmítl soud vysoké alimony [online]. [cit. 28.03.2022]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/ustavni-soud-nepriznal-nadstandardni-alimony.A151222_112749_domaci_mav.

Nevysvětlitelná záhada: Ženy v Česku vydělávají na hodinu o 20 procent méně než muži - Aktuálně.cz. Zprávy - Aktuálně.cz [online]. Copyright © [cit. 29.03.2022]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/ekonomika/auto/zajimavosti/alarmujici-udaj>

zeny-v-cesku-vydelavaji-na-hodinu-o-20-proce/r~96509a7e616c11eaa7deac1f6b220ee8/.

Object moved. Object moved [online]. [cit. 28.03.2022]. Dostupné z: http://Klubsvobodnychmatek.cz/vyzivne-a-uhrada-nakladu-neprovdane-matce/A_431.

Pozůstalostní důchody podrobně - Česká správa sociálního zabezpečení. Úvod - Česká správa sociálního zabezpečení [online]. Copyright © [cit. 29.03.2022]. Dostupné z: <https://www.cssz.cz/pozustalostni-duchody-podrobne>.

Přiměřená výše výživného pro děti bohatých rodič | epravo.cz. EPRAVO.CZ – Váš průvodce právem - Sbírka zákonů, judikatura, právo [online]. Copyright © EPRAVO.CZ, a.s. 1999 [cit. 29.03.2022]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/primerena-vyse-vyzivneho-pro-deti-bohatych-rodicu-aneb-ani-kapsy-nadstandardne-vydelavajicich-rodicu-by-nemely-byt-bezedne-100144.html> .

Příspěvek svobodné matce | Výživné a alimenty v ČR. Výživné a alimenty v ČR | Legislativa, souvislosti, odpovědi [online]. [cit. 28.03.2022]. Dostupné z: <https://www.vyzivne.cz/prispevek-svobodne-matce/>.

Průměrná mzda je poprvé nad 40 tisíci. Na inflaci růst nestačí | Peníze.cz. Peníze.cz - Největší web o osobních financích na českém internetu [online]. Copyright © 2000 [cit. 29.03.2022]. Dostupné z: <https://www.penize.cz/mzda-a-plat/432713-prumerna-mzda-je-poprve-nad-40-tisici-na-inflaci-rust-destaci>.

Průměrná mzda v roce 2021: jak na mzdy dopadl koronavirus? Jaká je průměrná mzda u našich sousedů? | Finance.cz - daně, banky, kalkulačky, spoření, kurzy měn [online]. [cit. 29.03.2022]. Dostupné z: <https://www.finance.cz/537434-prumerna-mzda-2021-cr-sr-nemecko-rakousko-polsko/> .

Rodiče musí postiženým dětem platit výživné i v dospělosti [online]. [cit. 28.03.2022]. Dostupné z: [Ct24.ceskatelevize.cz/domaci/1081155-rodice-musi-postizenym-detem.platit-vyzivne-i-v-dospelosti](https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/1081155-rodice-musi-postizenym-detem-platit-vyzivne-i-v-dospelosti).

Rodina - Aktuálně.cz. Aktuálně - Aktuálně.cz [online]. Copyright © [cit. 28.03.2022]. Dostupné z: <https://www.aktualne.cz/wiki/domaci/rodina/r~i:wiki:3727/>.

Sirotčí důchod - Česká správa sociálního zabezpečení. Úvod - Česká správa sociálního zabezpečení [online]. Copyright © [cit. 29.03.2022]. Dostupné z: <https://www.cssz.cz/sirotci-duchod>.

Sirotčí důchod [online]. [cit. 29.03.2022]. Dostupné z: <https://www.finance.cz/duchody-a-davky/vse-o-duchodech/pozustalostni-duchody/sirotci-duchod/>.

Sirotčí důchod | Finance.cz - daně, banky, kalkulačky, spoření, kurzy měn [online]. [cit. 29.03.2022]. Dostupné z: <https://www.finance.cz/duchody-a-davky/vse-o-duchodech/pozustalostni-duchody/sirotci-duchod/>.

Sirotčí důchod 2022 | Peníze.cz. Peníze.cz - Největší web o osobních financích na českém internetu [online]. Copyright © 2000 [cit. 29.03.2022]. Dostupné z: <https://www.penize.cz/kalkulacky/sirotci-duchod-vypocet#sirotci-duchod>.

Stanovení výše výživného 2022 | Vasevyzivne.cz. Bezplatná cesta rodičů ke spravedlnosti | Vasevyzivne.cz [online]. [cit. 29.03.2022]. Dostupné z: <https://www.vasevyzivne.cz/stanoveni-vyse-vyzivneho-2022/>.

Stanovení výše výživného pro rodiče s vysokými příjmy [online]. [cit. 28.03.2022]. Dostupné z: <https://www.advokatijelinek.cz/post/stanoven%C3%AD-v%C3%BD%C5%A1e-v%C3%BD%C5%BEivn%C3%A9ho-pro-rod%C4%8De-s-vysok%C3%BDmi-p%C5%99%C3%ADjmy>.

Stanovení výše vyživovací povinnosti u jednotliv | epravo.cz. EPRAVO.CZ – Váš průvodce právem - Sbírka zákonů, judikatura, právo [online]. [cit. 29.03.2022]. Copyright © EPRAVO.CZ [cit. 29.03.2022]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/stanoveni-vyse-vyzivovaci-povinnosti-u-jednotlivych-druhu-pece-o-nezletile-d%49bti-109600.html>.

Tabulka výživného (alimentů) 2022 | Vasevyzivne.cz. Bezplatná cesta rodičů ke spravedlnosti | Vasevyzivne.cz [online]. [cit. 28.03.2022]. Dostupné z: <https://www.vasevyzivne.cz/tabulka-vyzivneho/>.

Úhrnná rozvodovost v letech 1950-2019 [online]. [cit. 28.03.2022]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/uhmna-rozvodovost-v-letech-1950-2019>.

Určení otcovství a 3 domněnky otcovství [online]. [cit. 26.03.2022]. Dostupné z: <https://muj-pravnik.cz/urceni-otcovstvi-domnenky/>.

Určení otcovství a domněnky otcovství - jak postupovat? - Verdikto. Úvodní stránka - Verdikto [online]. Copyright © Copyright 2021 LAWIT s.r.o. All rights reserved. [cit. 28.03.2022]. Dostupné z: <https://blog.verdikto.com/urceni-otcovstvi-a-domnenky-otcovstvi/>.

Určení otcovství a domněnky otcovství - jak postupovat? - Verdikto. Úvodní stránka - Verdikto [online]. Copyright © Copyright 2021 LAWIT s.r.o. All rights reserved. [cit. 26.03.2022]. Dostupné z: <https://blog.verdikto.com/urceni-otcovstvi-a-domnenky-otcovstvi/>.

Určení výživného – dohoda rodičů vs. soudní rozhod... | Vasevyzivne.cz. Bezplatná cesta rodičů ke spravedlnosti | Vasevyzivne.cz [online]. Dostupné z: <https://www.vasevyzivne.cz/urceni-vyzivneho-dohoda-rodicu-vs-soudni-rozhodnuti/>.

Výpočet sirotčího důchodu 2022 – Dům financí – kalkulačky, vzory smluv, kurzovní lístek, daně, výpočet čisté mzdy. Dům financí – kalkulačky, vzory smluv, kurzovní lístek, daně, výpočet čisté mzdy [online]. Copyright © [cit. 29.03.2022]. Dostupné z: <https://dumfinanci.cz/pracovna/kalkulacky/vypocet-sirotciho-duchodu/#calc-form>.

Výpočet výšky výživného na dieťa a jeho určenie. Advokátska kancelária AKMV - právne služby v celej SR [online]. Copyright © 2012 [cit. 29.03.2022]. Dostupné z: <https://www.akmv.sk/vypocet-vysky-vyzivneho-na-dieta-v-roku-2021/>.

VÝŽIVNÉ - Finanční poradenství ke stanovení výživného. VÝŽIVNÉ - Finanční poradenství ke stanovení výživného [online]. Copyright © 2019 Výživné. Všechna práva vyhrazena. [cit. 29.03.2022]. Dostupné z: <https://vyzivne.com/>.

Výživné a jeho vývoj | epravo.cz. EPRAVO.CZ – Váš průvodce právem - Sbírka zákonů, judikatura, právo [online]. Copyright © EPRAVO.CZ, a.s. 1999 [cit. 29.03.2022]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/vyzivne-a-jeho-vyvoj-107609.html>.

Výživné by měli rodiče platit i na postižené dospělé, rozhodl soud [online]. [cit. 28.03.2022]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/ustavni-soud-potvrdil-vyzivne-zletilym-dospelym.A130814_102032_domaci_mzi.

Výživné mezi manžely | Maur Legal s.r.o.. [online]. [cit. 29.03.2022]. Dostupné z: <https://www.maurlegal.cz/cs/poradna/prakticke-rady-a-zkusenosti/vyzivne-mezi-manzely/a-147/>.

Výživné na dítě sto tisíc měsíčně? I u bohatých rodičů má být hranice, rozhodl Ústavní soud - Aktuálně.cz. Zprávy - Aktuálně.cz [online]. Copyright © [cit. 29.03.2022]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/finance/vyzivne-na-dite-sto-tisic-mesicne-i-u-bohatych-rodicu-ma-byt/r~9d085a34a89611e5b6cc002590604f2e/>

Výživné rozvedeného manžela | Výživné a alimenty v ČR. Výživné a alimenty v ČR | Legislativa, souvislosti, odpovědi [online]. [cit. 29.03.2022]. Dostupné z: <https://www.vyzivne.cz/vyzivne-rozvedeneho-manzela/>.

Vyživovací povinnost dětí k rodičům | Výživné a alimenty v ČR. *Výživné a alimenty v ČR* | *Legislativa, souvislosti, odpovědi* [online]. [cit. 28.03.2022]. Dostupné z: <https://www.vyzivne.cz/vyzivovaci-povinnost-deti-k-rodicum/>.

Vyživovací povinnost mezi ostatními příbuznými | Výživné a alimenty v ČR. Výživné a alimenty v ČR | Legislativa, souvislosti, odpovědi [online]. [cit. 28.03.2022]. Dostupné z: <https://www.vyzivne.cz/vyzivovaci-povinnost-mezi-ostatnimi-pribuznymi/>.

Zánik vyživovací povinnosti na dítě | www.sosvyzivne.cz. Úvod | www.sosvyzivne.cz [online]. Copyright © 2022 www.sosvyzivne.cz [cit. 29.03.2022]. Dostupné z: <https://www.sosvyzivne.cz/zanik-vyzivovaci-povinnosti-na-dite/> .

Zánik vyživovací povinnosti rodičů k dítěti | epravo.cz. EPRAVO.CZ – Váš průvodce právem - Sbíрка zákonů, judikatura, právo [online]. Copyright © EPRAVO.CZ, a.s. 1999 [cit. 29.03.2022]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/zanik-vyzivovaci-povinnosti-rodicu-k-diteti-105970.html>.

Život v Česku vyjde draho, ukazuje srovnání zemí. Nejvyšší náklady mají Pražané - Aktuálně.cz. Zprávy - Aktuálně.cz [online]. Copyright © [cit. 29.03.2022]. Dostupné

z: <https://zpravy.aktualne.cz/finance/praha-a-brno-jsou-nejdrazsi-mesta-pro-zivot-ve-stredni-a-vyc/r~101f03b4802d11ec8d900cc47ab5f122/>.

Životné minimum - Inštitút zamestnanosti. Inštitút zamestnanosti [online]. Dostupné z: <https://www.iz.sk/sk/projekty/data/zivotne-minimum>.

Životné minimum od 1.7.2021 do 30.6.2022 | Podnikajte.sk. Podnikajte.sk - jednotka v informáciách pre podnikateľov a živnostníkov [online]. Copyright © [cit. 29.03.2022]. Dostupné z: <https://www.podnikajte.sk/uctovnictvo/zivotne-minimum-od-1-7-2021-do-30-6-2022>.

12.4 Právni predpisy

Usnesení č. 2/1993 Sb., usnesení předsednictva České národní rady o vyhlášení LISTINY ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD jako součástí ústavního pořádku České republiky.

Zákon č. 115/2006 Sb., zákon o registrovaném partnerství a o změně některých souvisejících zákonů.

Zákon č. 117/1995 Sb., zákon o státní sociální podpoře.

Zákon č. 155/1995 Sb., zákon o důchodovém pojištění.

Zákon č. 292/2013 Sb., zákon o zvláštních řízeních soudních.

Zákon č. 36/2005 Z.z., zákon o rodině a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Zákon č. 601/2003 Z.z., zákon o životnom minime.

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.

Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád.

12.5 Judikatura

Nález ÚS z 15.9.2011, III. ÚS 1805/11.

Nález ÚS z 24.7.2013, I. ÚS 1996/12.

Nález ÚS z 25.3.2014, IV. ÚS 1247/13.

Nález ÚS z 16.12.2015, IV. ÚS 650/15.